

T. C. ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

EĞİTİLEBİLİR GERİ ZEKALILAR İLKOKUL TÜRKÇE PROGRAMININ DEĞERLENDİRİLMESİ

T. C.
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
MERKEZ KÜTÜPHANESİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Fatma DERELİ

Eskişehir, 1987

DEĞERLENDİRME KURULU ÜYELERİ

(Ünvanı, Adı ve Soyadı)

(İmza)

Başkan:

Üye :

Üye :

Üye :

Tez'in kabul edildiği tarih:

ÖNSÖZ

İletişim aracı olarak kullandığımız dilin, eğitim etkinliklerinin sürdürülmesinde önemli bir yeri vardır. Çünkü, eğitim etkinliklerinin bir çoğu okuma-yazma, anlama, anlatma ve konuşma üzerine kurulur.

Okuma-yazma, insanlara yazılı kaynaklardan yararlanma, istek, duygu ve düşüncelerini yazılı olarak ifade etme yeteneği kazandırır. Anlama ve anlatma yeteneğinin gelişmesi ise öğrenmeyi kolaylaştırır.

Bu açıdan dil, insanlarla iletişimde bulunma, topluma uyum sağlama, yaşamını kolaylaştırmada önemli bir etkidir.

"Toplumun yüzde ikisini oluşturan eğitilebilir geri zekâlılar, dil gelişimi açısından normallerden gerilik gösterirler. Dil kavramları çok zayıftır. Kısa ve uygunsuz cümlelerle konuşurlar. Kelimeleri açık ve doğru söylemede ve telaffuzda belirgin şekilde gerilik gösterirler. Okumayı öğrenmede çok güçlük çekerler(Çağlar, 1979).

Dil gelişimi açısından okul öncesi çocuk gelişimi düzeyinde olan eğitilebilir geri zekâlı öğrencilerin, konuşma bozukluklarının düzeltilmesi, sözcük dağarcığının

geliştirilmesi, kendi kendini anlatma yeterliliği kazandırılması, okuduğunu, duyduğunu anlaması, okuma-yazma öğrenmeleri açısından Türkçe Programı ayrı bir önem taşımaktadır. Çünkü, bütün bu becerilerin kazandırılması, eğitilebilir geri zekâlıların yaşamlarına anlam kazandıracak ve kendi kendilerine yeterli duruma getirecektir.

Bu nedenle, eğitilebilir geri zekâlıların dil gelişimine yönelik eğitim çabaları ve bu çabaların değerlendirilmesi önem taşımaktadır.

Araştırma sonuçlarının, program geliştirme çalışmaları yapanlara, alt özel sınıflarda eğitilebilir geri zekâlılarla eğitim-öğretim yapan öğretmenlere, buralarda öğrenim gören öğrencilere yarar sağlayacağı umulmaktadır.

Eğitilebilir geri zekâlılar Türkçe Programı'nın değerlendirilmesine yönelik çalışmalarım sırasında her zaman yakın yardım ve desteğini esirgemeyen değerli hocam Tez Danışmanı Yrd.Doç.Dr. Ayhan Hakan'a teşekkürlerim sonsuzdur. Önerileriyle destek olan Doç.Dr. Yahya Özsoy'a, Prof.Dr. Fatma Varış'a teşekkürlerimi sunarım.

Araştırmada gerekli izni sağlayan Eskişehir Milli Eğitim Gençlik ve Spor Müdürlüğü yöneticilerine, anket ve görüşme formunun uygulanmasında yardımlarını gördüğüm okul yöneticileri, öğretmenler ve velilere teşekkür ederim.

Yüksek Lisans çalışmalarım sırasında gerekli anlayış ve yardımlarını esirgemeyen Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürü Erol Erdim'e ve mesai arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Çalışmalarım sırasında her türlü fedakarlık ve yardımını esirgemeyen anneme minnet borçluyum.

Ayrıca, tezin titizlikle yazılışını gerçekleştiren Sayın Atılâ Onur'a teşekkür ederim.

Eskişehir, Şubat 1987

Fatma Dereli

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖNSÖZ.	ii
ÇİZELGELER LİSTESİ	vii
BÖLÜM I	
Problem.	1
Amaç	23
Önem	23
Sayıltılar	24
Sınırlılıklar.	24
Tanımlar	24
BÖLÜM II	
YÖNTEM	27
Araştırma Modeli	27
Evren ve Örneklem.	27
Veriler ve Toplanması.	28
Verilerin İşlenmesi, Çözümü ve Yorumlanması	31

BÖLÜM III

BULGULAR VE YORUM	32
Kişisel Bilgiler	32
Programın Amaç ve Fonksiyonlarına	
İlişkin Görüşler.	37
Programın İçerik ve Öğretim Etkinliklerine	
İlişkin Görüşler.	49
Değerlendirme Konusuna İlişkin Görüşler	63

BÖLÜM IV

SONUÇ VE ÖNERİLER	76
Sonuç.	76
Öneriler	81
EKLER	82
KAYNAKÇA.	94

ÇİZELGELER LİSTESİ

<u>ÇİZELGE</u>	<u>Sayfa</u>
1 ANKETE KATILANLARIN CİNSİYET DURUMLARI	33
2 ANKETE KATILANLARIN YAŞ DURUMLARI	34
3 ÖĞRETMEN VE YÖNETİCİLERİN KIDEM DURUMU.	35
4 AİLEDEKİ ÇOCUK VE ÖZÜRLÜ ÇOCUK SAYISI	36
5 VELİLERİN ÖĞRENİM DURUMU.	37
6 İLKÖĞRETİM SÜRESİ SONUNDA İLKOKUMA VE YAZMA KONUSUNDAKİ EĞİLİMLER	38
7 İLKÖĞRETİM SÜRESİ SONUNDA KURALLARA UYGUN OKUMA KONUSUNDAKİ EĞİLİMLER	39
8 EĞİTİLEBİLİR GERİ ZEKÂLILARIN İLKÖĞRETİM SÜRESİ SONUNDA İYİ BİR DİNLEYİCİ OLMALARI KONUSUNDAKİ EĞİLİMLER.	40
9 OKUDUKLARINI GÖRDÜKLERİNİ, DUYDUKLARINI VE DÜŞÜNCELERİNİ SÖZLÜ VE YAZILI OLARAK ANLATMA KONUSUNDAKİ EĞİLİMLER	42

10	DİLBİLGİSİ VE YAZIM(İMLÂ) KURAL, KAVRAM VE BİLGİLERİNİ KAZANMA KONUSUNDAKİ EĞİLİMLER	43
11	YAZIYI KURALLARINA UYGUN OLARAK YAZMA KONUSUNDAKİ EĞİLİMLER	44
12	İLETİŞİM KAYNAKLARINDAN VE ARAÇLARINDAN YARARLANMA KONUSUNDAKİ EĞİLİMLER. . . .	45
13	TÜRKÇE PROGRAMI'NDA AMAÇLARIN AÇIK BİR ŞEKİLDE BELİRTİLMESİ KONUSUNA EĞİLİMLER	46
14	TÜRKÇE DERSLERİYLE DİĞER DERSLER ARASINDA YETERLİ BİR İLİŞKİ KURALMASINA EĞİLİMLER	47
15	TÜRKÇE PROGRAMI FONKSİYONU YÖNÜNDEN HEM OKULA HEM DE ÇEVREYE YÖNELİK OLMASINA EĞİLİMLER	48
16	TÜRKÇE PROGRAMI'NIN İÇERİĞİNDE YENİ BİR DÜZENLEMeye GİRME KONUSUNA EĞİLİMLER. .	49
17	TÜRKÇE PROGRAMI'NIN İÇERİĞİ ÖĞRENCİYİ İŞE VE HAYATA HAZIRLAMASI KONUSUNA EĞİLİMLER	50
18	TÜRKÇE PROGRAMI'NIN İÇERİĞİ ÖĞRENCİLERİN İLGİ VE İHTİYAÇLARINI KARŞILAMADA YETERLİ OLMASI KONUSUNA EĞİLİMLER	52

19	TÜRKÇE PROGRAMI'NIN GENEL İÇERİĞİ, ÖĞRENCİLERE İLETİŞİMDE ETKİNLİK, FİZİK VE SOSYAL ÇEVRE HAKKINDA ANLAYIŞ KAZANDIRACAK NİTMELİKTE OLMASI KONUSUNA EĞİLİMLER	53
20	TÜRKÇE PROGRAMI'NIN İÇERİĞİ, ANLATIM YÖNÜNDEN ÖĞRENCİ TARAFINDAN ALGILANABİLECEK DÜZEYDE OLMASINA İLİŞKİN EĞİLİMLER. . .	54
21	TÜRKÇE DERSLERİNDE KELİME VE CÜMLELER, KAVRAMLARI İLE BİRLİKTE BİR BÜTÜN OLARAK ELE ALINMASINA EĞİLİMLER.	55
22	KONUŞMA, DİNLENE, OKUMA, YAZMA, ANLATMA GİBİ ETKİNLİKLERİN BİRBİRİNİN TAMAMLAYICISI OLARAK GÖRÜLMESİ VE UYGULANMASI KONUSUNA EĞİLİMLER.	56
23	TÜRKÇE ÇALIŞMALARI İÇİN BÜTÜN ÇALIŞMALARIN SÖZLE VE YAZI İLE DOĞRU ANLATILMASINA ÖNEM VERİLEREK BECERİLERİNİN ARTIRILMASI KONUSUNA EĞİLİMLER.	57
24	ARAŞTIRMA YÖNTEMLERİNİN ÖĞRETİLMESİ KONUSUNDAKİ EĞİLİMLER	58

25	SINIF DIŞI ÇALIŞMALARDA DOĞAL KONUŞMA, DUYGU VE DÜŞÜNCELERİNİ KISA VE AÇIK OLARAK ANLATMALARI İÇİN UYGUN ORTAM SAĞLAMA KONUSUNA EĞİLİMLER.	60
26	TÜRKÇE DERSLERİNDE KAYNAK KİŞİ YA DA UZMANLARDAN YARARLANILMASI KONUSUNA EĞİLİMLER	61
27	TÜRKÇE DERSİNİN ÖĞRETİMİNDE YETERİNCE KAYNAK KİTAP BULUNMASI KONUSUNA EĞİLİMLER	62
28	TÜRKÇE DERSİ VE ÇALIŞMALARI İÇİN AYRILAN DERSANENİN YETERLİ OLMASI KONUSUNA EĞİLİMLER	63
29	İLKOKUMA-YAZMA ÇALIŞMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİNDE ÖĞRENCİLERİN BEDENSEL, RUHSAL VE SOSYO-EKONOMİK SEVİYELERİNİN GÖZ ÖNÜNDE TUTULMASI KONUSUNA EĞİLİMLER.	64
30	YAZIYI, SINIF SEVİYELERİNE UYGUN BİR HIZDA, DOĞRU VE GÜZEL YAZANLARINKİNİN DEĞERLİ SAYILMASI KONUSUNA EĞİLİMLER. .	65
31	AÇIKLAMALARIN, YANLIŞLARI DÜZELTMELERİN OKUMA SONUNDA ÇOCUKLARA YAPTIRILMASI, ÖĞRETMENİN AÇIKLAMASI EN SONRA KISA VE TAMAMLAYICI NİTELİKTE OLMASI KONUSUNA EĞİLİMLER	66

32	ÖĞRENCİLERİN SEVİYELERİNE UYGUN BİR PARÇAYI BİR KEZ OKUYUP ANLAMALARININ SAĞLANMASI, HER KELİMENİN AÇIKLANMASI YERİNE BÜTÜNÜN KAVRATILMASINA İLİŞKİN EĞİLİMLER	67
33	YAZMA ÖDEVLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİNDE GÖZ ÖNÜNDE TUTULACAK ESASLAR KONUSUNDAKİ EĞİLİMLER	69
34	YAZMA ÖDEVLERİNİN DÜZELTİLME ŞEKİLLERİ KONUSUNA EĞİLİMLER.	70
35	TÜRKÇE DERSLERİNDE TÜM ÇALIŞMALARIN HER DERS DEĞERLENDİRİLMESİ KONUSUNA EĞİLİMLER	71
36	ÖĞRENCİLERİN TÜRKÇE DERSLERİNDEKİ ÇALIŞMALARI DEĞERLENDİRİLİRKEN KIRICI OLMAMAYA ÖZEN GÖSTERİLMESİ KONUSUNA EĞİLİMLER	72
37	İLGİLİLERİN EĞİTİLEBİLİR GERİ ZEKÂLILARA İLİŞKİN DİĞER GÖRÜŞLERİ	74

BÖLÜM I

Problem

Türkiye'de, Cumhuriyet Dönemiyle birlikte eğitim, çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmanın temel aracı olarak kabul edilmiştir. Çünkü, eğitime önem veren ülkelerin kalkınma hedeflerine daha kolay ulaşabildikleri görülmüştür. Kalkınmadaki bu öneminin yanı sıra eğitim, aynı zamanda bireylerin temel haklarından biri olmuştur. Türkiye Cumhuriyeti Anayasa'sınının 42. maddesinde eğitim hakkı ve fırsat eşitliği şöyle belirtilmektedir.

"Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz.

İlköğretim, kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunludur ve devlet okullarında parasızdır.

... Devlet, durumları sebebi ile özel eğitime ihtiyacı olanları topluma yararlı kılacak tedbirleri alır."

2916 sayılı Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar Kanunu'nun amacı ise şöyledir:

"Özel eğitime muhtaç çocukların Türk Milli Eğitim Sistemini düzenleyen genel esaslar doğrul-

tusunda eğitilmeleri, iş ve meslek sahibi yapılmaları, çevre ve topluma uyum sağlamalarıyla ilgili esasları düzenlemektir."

Gerek Anayasa'da ve gerekse Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar Kanunu'nda özel eğitime muhtaç kimselerin eğitimleri konusunda alınması gereken önlemler belirtilmektedir.

Türkiyede 1984-1985 sayımına göre ilkokul çağındaki çocuklarımızın sayısı 6.527.474'tür. Bunların yüzde 92'si okullara gidebilmektedir(M.E.G. ve S. Bakanlığı, Eğitim İstatistikleri, 1985). 7-18 yaş grubunda olan özel eğitime muhtaç çocukların sayısı 1.856.289'dur. Bunların ancak 28.341'i okula gidebilmektedir. İlkokul çağında eğitilebilir geri zekâlı çocukların sayısı ise 205.684'tür. Bu gruptan okula gidenlerin sayısı yaklaşık 7.367'dir(Çağlar, 1985).

Bu durumda Anayasa ve Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar Kanunu'nda belirtilen haklardan, eğitilebilir geri zekâlıların da yararlanabilmeleri için özel olarak yetiştirilmiş personel ve geliştirilmiş eğitim programları ile bu çocukların özür ve özelliklerine uygun ortamların sağlanması gerekir. Yukarıda da belirtildiği gibi alınan önlemlerden yararlanabilenlerin sayısı çok azdır. Büyük bir çoğunluğun, bu öğrencilerin özelliklerine, amaçlarına, yeteneklerine, isteklerine ve geçmiş bilgilerine uygun olarak hazırlanan bir programdan, özel olarak

yetiştirilmiş personel ve uygun ortamlardan yararlandırılmadığı düşünülebilir. Burada bir soru akla gelebilir: Acaba eğitilebilir geri zekâlı çocuklardan okula gidebilenler bu olanaklara sahip olabilmişler midir?

Bu sorunun yanıtlanabilmesi için bugüne dek yapılanların değerlendirilmesi gerekir. Konuyu eğitim programları açısından ele alacak olursak, eğitilebilir geri zekâlı çocuklar için ilkökul programına ilişkin çalışmalar 1964 yılında Ankara Rehberlik ve Araştırma Merkezinde başlamıştır. 1972-1975 yılları arasında süren çalışmalar sonucunda, halen uygulanmakta olan "Eğitilebilir Geri Zekâlı Çocuklar İçin İlkokul Program'ı" hazırlanmıştır (Eripek, 1975).

Bu programa göre, geri zekâlı "zihin gelişmesinde meydana gelen yavaşlama, duraklama veya gerileme nedeni ile davranış ve uyum yönünden yaşıtlarına göre sürekli gerilik ve yetersizliği olduğu için normal eğitim programlarından yararlanamayan" olarak tanımlanmaktadır.

Tanım kapsamına giren ve zekâları çeşitli ölçümler sonucunda 45-50 ile 70-75 arasında çıkan çocuklar ise eğitilebilir geri zekâlı olarak belirtilmektedir.

Programda Türk Milli Eğitiminin Genel Amaçları:

"1. Türk Milletinin bütün fertlerini, Atatürk İnkılâplarına ve Anayasa'nın başlangıcında ifadesini bulan Türk Milliyetçiliğine bağlı; Türk

Milletinin.... değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren.... Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirme,

2. Beden, zihin, ahlk, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı Şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere sahip....

3. İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlarla... kendilerini ve başkalarını mutlu kılacak bir meslek sahibi olmalarını sağlama..."

olarak belirtilmektedir.

Özel amaçların, genel amaçlar ve temel ilkelere uygun olarak tesbit edileceği açıklanmıştır.

Türk Milli Eğitiminin Temel İlkeleri; Genellik ve Eşitlik, Ferdin ve Toplumun İhtiyaçları, Yöneltme, Eğitim Hakkı, Fırsat ve İmkn Eşitliği, Süreklilik, Atatürk İnkılapları ve Türk Milliyetçiliği, Demokrasî Eğitimi, Laiklik, Bilimsellik, Planlılık, Karma Eğitim, Okul ile Ailenin İşbirliği, Her Yerde Eğitim maddeleriyle açıklanmıştır.

Türk Milli Eğitiminin genel amaçları, ilköğretim basamağında; kişisel, insanlık ilişkileri, ekonomik hayat, toplum hayatı bakımından belirtilen amaçlar çerçevesi içinde gerçekleştirilmeye çalışılır.

Eğitilebilir geri zekâlı çocukların özel eğitim amaçlarına ulaştırılması ve bu yolla ilköğretim amaçlarına da ulaşmayı öngören bu programın amaçları aşağıdaki gibi sıralanmıştır.

1. Anayasa'mıza göre, hakları olan mecburi ilköğretimi verme, güçleri oranında gelişimlerini ve topluma yararlı bir vatandaş olmalarını sağlama.

2. Daha ileri, özellikle mesleki öğrenim ve çıraklık yapabilecek olanlara bu alanda yetişme ve ilerleme imkânlarını sağlama,

3. Aşırı ve zararlı yardımlarla bağımsızlıklarının engellenmesini, kötüye kullanılmasını, istismar edilmesini önleyici tedbirler alma,

4. Zihin, beden, toplum, duygu ve ekonomi yönlerinden kendine yeterli bir vatandaş haline getirme,

5. İçinde yaşadıkları ve yaşayacakları normal toplum tarafından kabul edilebilen, sevilen, haklardan yararlanan, görevlerini yapan birer insan olmalarını sağlama,

6. Daha iyi, rahat ve düzenli yaşamının yollarını öğrenme,

7. Beden, akıl ve ruh sağlığı yerinde, hür ve emniyet içinde yaşayabilecek bir seviyeye gelme,

8. Yeterli sağlık, temizlik, beslenme ve düzen alışkanlıkları kazanma,

9. Türkçeyi iyi konuşur, ihtiyaçlarını karşılamada yerinde kullanabilir hale gelme,
10. Sosyal olaylara ilgi gösterme, sosyal çevre içinde bulunmaktan, hoşlanma, başkaları ile işte, oyunda, derste ve bütün ilişkilerde işbirliği yapma,
11. Mevcut istidat ve kabiliyetlerini en yararlı şekilde kullanabilme,
12. Seviyeye uygun devamlı öğrenme alışkanlığı kazanma,
13. İyi, güzel ve doğruyu ayırtedebilme ve bunlardan yerinde yararlanma, zevk alma,
14. Pratik hayatta kendine yetecek kadar temel bilgi ve becerileri kazanma,
15. Boş zamanlarını faydalı bir şekilde değerlendirebilme,
16. Aile hayatının görev ve sorumluluklarını bilme ve kabul etme, ev içinde düzenli, becerikli, hoş görülü insan olma,
17. Yasalara uyma, milli ve içtimai haklarını savunma ve kullanma alışkanlığını kazanma,
18. İş ve mesleğinde başarılı olarak ekonomik yönden bağımsız, çevresine, topluma yararlı hale gelme,
19. Özür ve problemin meydana getirdiği gelişim engellerini ortadan kaldırma veya etkisini azaltma gücünü kazanma".

Görüldüğü gibi programın amaçları, eğitilebilir

geri zekâlıların topluma uyumunu kolaylaştırıcı hükümler taşımaktadır.

Eğitilebilir geri zekâlı çocukların eğitim ve öğretimlerinde göz önüne alınacak esaslar ise şu başlıklar altında ele alınmıştır:

"A. Kavramları basitleştirerek öğrenim alanına koymak.

B. Kısa süreli konular ele almak.

C. Öğrenme, rastlantıdan ziyade programlara bağlı öğretmen gözetiminde yapılmalıdır,

D. Öğretim çocuğun gelişim düzeyine uygun araç, gereç ve çalışmalarla başlamalıdır.

E. Sınıftaki günlük çalışmalar, düzeye uygun ve basit olmalıdır."

Burada vurgulanmak istenen, önemli noktalardan biri de bu çocukların özelliklerinin eğitimde göz önüne alınmasıdır.

Programda ilkokulun eğitim ve öğretim ilkelerine göre ilkokul milli bir eğitim kurumudur. Gerçek bir topluluktur. Kültürel gelişme ve eğitim merkezidir. Öğrencilerin temel ihtiyaçlarına cevap verir. Her çocuğu farklı görür ve başarılarını kendi gelişimi içinde değerlendirir. Çocuğun büyüme ve gelişmesi süreklidir. Çocuğun ulaştığı seviyenin üstünde veya altında çalışmaya zorlanmamalıdır. Çocuk bir bütün olarak gelişir.

Yine ilkokulda, öğrenciye bilimsel yöntemlere göre çalışma yolları öğretilmelidir. Derslerle amaçlar ve ilkelere arasında bağlantı kurulur. Eğitimde, ahlâki ve manevi değerlerin kazandırılması hem program, hem de yönetimin önemli bir unsuru olarak görülür. Öğrenme karşılıklı bir etkileşmedir. Her yaşantı her çocuk için ayrı bir anlam taşır. Eğitim ve öğretimde hayatilik esastır. Konuların seçimi ve işlenmesinde bulunulan yerden ve zamandan başlanmalıdır. Çocuklar, ilgi duyduklarını öğrenirler. En iyi yaparak öğrenirler. Tutumlu olma kazandırılmalıdır. Eğitimde değerlendirme, rehberlik, ailenin işbirliği önemlidir. Bedeni ve zihni kusuru görülen öğrencilerle özel şekilde meşgul olunmalıdır. Toplu öğretim esastır.

Normal ilkokullar bünyesinde, eğitilebilir gerizekâlı çocuklar için açılan sınıflarda, sınıfların birleştirilme zorunluluğu doğmaktadır. Programda sınıfların birleştirilme şekilleri: Tek öğretmenli birleştirilmiş beş sınıflı, iki öğretmenli birleştirilmiş beş sınıflı, üç öğretmenli birleştirilmiş beş sınıflı olarak örnek verilmiştir. Başka tertipler alınması gerektiğinde okul müdürü, bölge ilköğretim müfettişi, rehberlik ve araştırma merkezinin görüşü alınarak en uygun şeklin seçilebileceği belirtilmiştir.

Programda ünitelerin işlenişi ile ilgili esaslar şöyledir: Birinci, ikinci, üçüncü yıl öğrencileri

ile (A grubu) Hayat Bilgisi üniteleri, dördüncü, beşinci yıl öğrencileri ile (B grubu) Sosyal Bilgiler ile Fen ve Tabiat Bilgileri üniteleri tek bir grup halinde ele alınmalıdır. Bu üniteler I. ve II. yıl üniteleri olarak ayrılmış ve tüm grubun bir ünite üzerinde çalışmaları sağlanmıştır. Çevre özelliği ve ihtiyaçlara göre öğretmen ve öğrenciler ünite çalışmalarına zaman ayırmada serbesttirler. Öğretmenli öğretmensiz saat yoktur. Öğretmen her kümenin çalışmalarını izler. Birleştirilmiş sınıf öğretimi yapılmayan özel sınıflarda da aynı üniteler işlenir. İfade ve beceri dersleri aynı saate konursa tüm çocuklar aynı işle meşgul olur.

Seviye gruplarıyla ilgili esaslarda ise: Çocuklar sınıf esasına ve okula geliş yıllarına bakılmaksızın seviye gruplarına ayrılırlar. Alınan önlemlerle yıl içinde gruplarını atlamaları ve yaşlarına göre uygun sınıflara ulaşmaları sağlanır. Sağlanamıyorsa sınıf geçmeleri yönetmeliğe göre sonuçlandırılır. Ayrıca çocuğun kendi kendine çalışması çok önemlidir. Klasik ev ödevleri çocuğun eğitimi bakımından çok yararlı ve önemli olarak belirtilmektedir.

Programın uygulanmasında, yakın çevre ve öğretimde toplulaştırma özelliklerinden hareket etmek esastır.

Program "çerçeve program" niteliğindedir.

Programda metot ve tekniklerin çocukların özelliklerine, ilgi ve ihtiyaçlarına, okul ve çevrenin olanaklarına göre en uygununun seçilebileceği belirtilmektedir. Anlatma, soru-cevap, gözlem, inceleme, gösterme, iş, proje, deney, vb. teknikler kullanılabileceği gibi özel teknikler geliştirilip uygulanması da önerilmektedir.

Amaçlara kısa yoldan ve verimli bir şekilde ulaşma, yıllık, ünite ve günlük planlara önem verilerek uygulanmasıyla sağlanacağı ve nasıl hazırlanacağı açıklanmıştır.

Programda derslerin amaçları davranış olarak da ifade edilmiştir. Açıklamalarda derslerin işleniş yolları belirtilmektedir. Derslerde kullanılacak araçlar, belirli gün ve haftalar, konular sıralanmıştır.

Eğitilebilir Geri Zekâlılar Türkçe Programına gelince; bu program, dilin kullanımını geliştirme, anlama, kendini başkalarına anlatma, çevresindekilerle iyi ilişkiler kurup kendini kabul ettirebilme gibi davranışları geliştirmeyi öngörmektedir. Türkçe programının amaçları aşağıdaki gibi yer almıştır:

Bu dersle öğrenci:

"1. İlkokuma ve yazmayı öğrenebilir.

Davranışları:

- a. Cümleyi, kelimeyi, heceyi ve harfi tanır.
 - b. Okurken ve yazarken nelere dikkat edeceğini bilir,
 - c. Okuma ve yazma mekanizmasını kavrar,
 - ç. Okuma ve yazma araçlarını uygun olarak kullanır,
 - d. Harfi, heceyi, kelimeyi, cümleyi ve küçük okuma parçalarını okur ve yazar,
 - e. Cümleyi kelimelere, kelimeleri hecelere, heceyi harflere ayırır.
 - f. Harflerle hece, hecelerle kelime, kelimelerle cümle kurar.
 - g. Okurken ve yazarken yapılan yanlışlıkların farkına varır ve düzeltir.
 - ğ. Yakın çevresinde ilgi duyduğu kişi ve varlıkların adlarını yazar,
 - h. Karşılaştığı yazılı kaynakları yazma isteği duyar.
2. Kurallarına uygun olarak okuyabilir.
- Davranışları:
- a. Okumayla ilgili temel kuralları bilir,
 - b. Okuduğu yazılı kaynaklarda geçen kelimelerin, deyimlerin, kısaltmaların anlamlarını bilir.
 - c. Okuma türlerini birbirinden ayırt eder.
 - ç. Okuma türlerini, kurallarına uygun olarak uygular.
 - d. Ana düşüncüyü oluşturan yan düşünceleri bulur.
 - e. Okuduğu yazılı kaynaklardan sonuç çıkarır.

f. Okurken yapılan yanlışlıkları bulur ve düzeltir.

g. Yazılı kaynakları sağlar ve okur.

3. Gördüğünü, duyduğunu, okuduğunu, duygu ve düşüncelerini sözlü ve yazılı olarak anlatabilir.

Davranışları:

a. Tabii konuşma bilgisini kazanır.

b. Kelimelerin doğru söyleyiş ve yazılışını bilir.

c. Yazılı anlatımda nelere dikkat edeceğini bilir.

ç. Yazma ve konuşma dili arasındaki ilişkiyi kavrar.

d. Gördüğünü, duyduğunu, okuduğunu, duygu ve düşüncelerini anlatır ve yazar.

e. Yazılı ve sözlü anlatımdaki ayrıntıları bulur.

f. Verilen bir parçaya uygun başlık bulur.

g. Konuşma ve yazmada yapılan yanlışlıkları bulur ve düzeltir.

ğ. Sınıf içi ve sınıf dışı etkinliklerde yapılan konuşmalara katılır.

h. Verilen talimatlara uyar.

ı. Yazmaya istek duyar.

4. İyi bir dinleyici olabilir.

Davranışları:

a. Dinleme ile ilgili kuralları bilir.

b. Dinlemenin iyi konuşma, yazma ve anlamının temeli olduğunu bilir.

- c. Dinleme kurallarına uyar.
 - ç. Dinlediği farklı görüşleri birbirinden ayırır.
 - d. Dinlediklerinden sonuç çıkarır.
 - e. Dinlemede yapılan yanlışlıkları bulur ve düzeltir.
 - f. Grup içinde yapılan konuşmaları istekle izler ve konuşmalara katılır.
5. Dilbilgisi ve yazım(ımlâ) kural, kavram ve bilgilerini kazanabilir.

Davranışları:

- a. Temel yazım kurallarını bilir.
- b. Kelimelerin doğru yazılış ve okunuşlarını bilir.
- c. Önemli noktalama işaretlerini bilir.
- ç. Dilimizdeki kelime türlerini bilir.
- d. Kelimelerin okunuş ve yazılışları arasındaki yakın ilişkiyi kavrar.
- e. Önemli noktalama işaretlerini yerinde kullanır.
- f. Temel yazım kurallarına uyarak yazar ve konuşur.
- g. Okuduğu yazılı kaynaklarda ve konuşmalarda geçen kelime türlerini bulur, yerinde kullanır.
- ğ. Konuşma ve yazmada yapılan yazım kurallarına ilişkin yanlışlıkları bulur ve düzeltir.
- h. Kelimeleri doğru ve düzgün söyleme ve yazmaya istek duyar.

6. Yazıyı kurallarına uygun olarak yazabilir.

Davranışları:

- a. Yazı yazarken uyulması gereken kuralları bilir.
- b. Yazı araçlarını ve bunların kullanışlarını bilir.
- c. Okunaklı ve işlek bir yazının iletişimdeki önemini kavrar.
- ç. Okunaklı ve işlek yazar.
- d. Yazı araçlarını yerinde kullanır.
- e. Yazılarda karşılaştığı yazı yanlışlıklarını bulur ve düzeltir.
- f. Okunaklı ve güzel yazmaya özenir.

7. İletişim kaynaklarından ve araçlarından yararlanabilir.

Davranışları:

- a. İletişim kaynaklarını bilir.
- b. İletişim kaynaklarından ve araçlarından yararlanma yollarını bilir.
- c. Hayatında iletişimin ve iletişim araçlarının önemini kavrar.
- ç. Başkalarıyla iletişim kurar ve iletişim araçlarından yararlanır.
- d. İletişim kaynaklarından edindiği bilgilerden basit düzeyde sonuç çıkarır.
- e. İletişim araçlarını uygun olarak seçer.
- f. İletişim araç ve kaynaklarından yararlanmaya istek duyar."

Amaçlar özet olarak çocuğun; okuma-yazma öğrenmesini, kurallara uygun okumasını, sözlü ve yazılı anlatım ile dinleme becerisini geliştirmesini, yazım kurallarını kazanmasını, iletişim kurma becerisinin geliştirilmesini öngörmektedir.

Amaçlar bu şekilde belirtildikten sonra "Açıklamalar" yer almıştır. "Açıklamalar" da öğretim etkinliklerine ilişkin bilgiler verilmektedir. İlkokuma ve yazma, okuma, sözlü ve yazılı anlatma, imlâ, dilbilgisi, inşat, yazı bölümlerinde ne öğretilecek? Nasıl öğretilecek? Nelere dikkat edilecek? Çocukların özellikleri de belirtilerek açıklanmıştır. Ayrıca Türkçe ve yazı dersi araçları yer almaktadır.

Bundan sonraki bölümlerde okuma, sözlü anlatım, yazılı anlatım, dinleme, dilbilgisi ve imlâ, yazı, kaynaklardan yararlanma I. ve II. devre konuları maddeler halinde sıralanmıştır.

Son bölümlerde ders dağıtım çizelgeleri, haftalık ders sayılarını gösterir çizelge, 1975-1976 yılından 1994-1995 yıllarına göre işlenecek ünetileri gösterir çizelgeler belirtilmiştir.

Sınıf ve okul kitaplıkları kurularak nasıl yararlanılacağına öğretilmesi gereği açıklanmıştır.

Öğrencilerin yıl boyunca yaptıkları çalışmaları,

çalışma yollarını, ilkelerini ve yöntemlerini halka anlatmak ve benimsetmek, öğrenci velilerine çocukların nasıl ilerlediğini göstermek amacıyla sınıf, okul sergileri düzenlenmesi, bölge sergilerinden yararlanılması gereği vurgulanmaktadır.

Eğitilebilir geri zekâlı öğrenciler, normal öğrencilerle kıyaslandığında bazı farkların ortaya çıktığını ve bu farkların geri zekâlıların özellikleri olarak açıklandığı belirtilmektedir.

"Okul öncesi normal çocuğun gelişim seyrini gösteren özel sınıf çocuğunun gelişim özellikleri" başlığı altında önce genel olarak, daha sonra özel sınıf birinci devre, özel sınıf ikinci devre çocuklarının gelişim özellikleri ele alınmıştır.

Eğitim ve Öğretimde Yararlanılacak Araç ve Gereçler: Okul içi ve dışında, bir problemin aydınlanmasında yardımcı olacak eğitici özellik taşıyan doğa, maddi ve manevi tüm insan eserleri olarak belirtilmektedir. Araç gereçlerin seçiminde göz önünde bulundurulması gereken esaslardan sonra, okul uygulama bahçesi, akvaryum, teraryum, enzektaryum içinde çeşitli hayvanların beslenmesi, saksılarda bitkilerin geliştirilmesi, ziyaretler, gezilerle yerinde araştırmalar yapılması, koleksiyonlar, modeller, ilkokulların; kitap, dergi, gazete, tiyatro, film, radyo, müzik, resim, oyun... gibi kültür

araçları, çekiç, makas, mikroskop gibi el aletleri, kum, kil, tel, mukavva, inşaat kutuları gibi araç ve gereçlere yer verilmiştir.

Toplumlar nasıl dinamik bir yapıya sahipse, sürekli değişme veya gelişmeler oluyorsa programların da buna paralel geliştirilmesi gerekir. Varış'ın(1978) belirttiği gibi:

"Eğitim süreçlerinin, hemen bütün memleketlerde geleneksel ve tutucu nitelik taşıması, yalnızca tanıtma ve yaymakla yetinip, geliştirme olanakları üzerinde durulmayışı nedeniyle örgün eğitim, sosyal dinamizmin ve çağ koşullarının geresinde kalmıştır. Bu yüzden biriken öğrenci ve yetişkin sorunları, diğer kurumlar yanında örgün eğitim kurumlarına karşı geniş bir tepkinin gelişmesine yol açmıştır."

Eğitim kurumlarının çağdaş uygarlık düzeyi ve koşulları ile dengelenmesi için etkililiklerini topluma göstermek zorundadırlar. Sosyal görevlerini yerine getiremeyen kurumlarla etkililiğine inanılmayan kurumlar zamanla yerlerini kaybederler(Turgut, 1985).

"Eğitim programları yalnızca eğitim kurumunda düzenli çalışmayı değil, fakat aynı zamanda toplum içinde de yaşama ve öğrenme koşullarını geliştirmeyi amaç eder. Bu nedenle eğitim programları bir taraftan toplum sorunları ve ihtiyaçları, diğer taraftan da öğrencilerin sorunları,

ilgileri, ihtiyaçları ve gelişim özellikleri esas alınarak geliştirilmelidir."(Varış, 1978)

Sosyal dinamizmin ve çağ koşullarının gerisinde kalmamak için Eğitilebilir Geri Zekâlı Çocuklar İçin İlkokul Programı'nın da sürekli olarak ve bilimsel bir yaklaşımla değerlendirilmesi ve geliştirilmesi gerekmektedir. Bunun için de "toplum sorunları ve ihtiyaçları, öğrencilerin sorunları, ilgileri, ihtiyaçları ve gelişim özellikleri esas alınmalıdır" denilmiştir.

Eğitilebilir geri zekâlı çocukların başlıca sorunlarından, ihtiyaçlarından biri de dildir. Konuşma bozuklukları sıkça görülür. Sözcükleri açık ve doğru söylemede ve telaffuzda belirgin şekilde gerilik gösterirler. Bunların mümkün olduğu kadar düzeltilmesi ve geliştirilmesi gerekir.

"Eğitilebilir geri zekâlılarda; zekâ geriliği, fakir çevre ve okuldaki başarısızlık sonucu dil yeteneklerinde belirli şekilde gerilik gösterirler. Bir gruba uyma, başkaları ile ilişki kurma, anlaşma, okuldaki gelişimi, okumanın öğrenilmesinde dilin farklı ve önemli bir görevi vardır."(Çağlar, 1979). Çünkü dil, bireyin topluma uyumunu sağlayacak, yaşamını kolaylaştıracak en büyük etkenlerden biridir. İnsanların birbirleriyle iyi ilişkiler kurabilmesi, dilini iyi kullanabilmesiyle, konuşmasının yeterince gelişmesiyle mümkündür(Özdemir, 1967).

İnsan ilişkilerinin önemli bir aracı olan konuşma, sonradan kazanılan, öğrenilen bir beceridir. Öğrenilir oluşu, öğretilabilir özelliğini de birlikte getirmektedir(Özsoy, 1985).

Eğitilebilir geri zekâlı öğrencilerde sıkça görülen konuşma bozukluklarının giderilmesi ve dil gelişimlerini sağlamak için ilgilerini, ihtiyaçlarını ve gelişim özelliklerini dikkate alan bir program gerekecektir. Çünkü:

"Türkçe bir araç-ders olarak da öğretimin temelini oluşturur. Çocuğun başlangıçta annesinden ve yakın çevresinden öğrendiği dil, pek yalındır, ham bir araç durumundadır. Ana dili okulda sistemli bir biçimde geliştirilir. Öyleki anadili etkinlikleri sonucunda çocuk bir yandan yavaş yavaş çeşitlenen ve genişleyen ilgi alanlarına göre anlama ve anlatma ihtiyacını karşılayacak duruma gelir, bir yandan da bu çalışmalar, onda yeni değişik ilgi alanları yaratır. Çocuğun kendi kendini tanımasına yardım eder." (Temel Eğitim Programı, 1982).

Konuşma, insanlar arasında en yaygın ve etkili iletişim yoludur. Çocuğun günlük yaşamında karşılaştığı durumları ve olayları kavrayabilmesi, aile yuvası ile okulda ve yakın çevresinde ilişkilerde bulunduğu kişilerin düşünme ve duygularını öğrenebilmesi için önce konuşulanları anlaması gerekir. Bu anlamanın tüm ve doğru olması gerekir. Öte yandan bugün televizyon,

radio, sinema, tiyatro gibi araç ve kurumlar sözlü iletişime yeni boyutlar kazandırmıştır. Öğrencilerin bu gelişmenin yarattığı olanaklardan gereği gibi yararlanabilmeleri için izleme ve dinleme alışkanlığı edinmiş olmaları gerekir(Oğuzkan, 1987).

İletişimin iki ana boyutu vardır. Birincisi, bize iletilenleri anlamak, ikincisi bizim düşünce ve duygularımızı başkalarına iletmektir. Anlatılanların açık ve özlü olması, iletişimin etkisini artırır. Sözlü anlatımda yanlışlar düzeltilebilir, eksiklikler hemen tamamlanabilir. Yazılı anlatımda belli kurallara uyma zorunluluğu vardır. Dilimizin temel kurallarının öğrenilmesi, davranışa dönüştürülmesi, doğru konuşma, okuma ve yazma beceri ve alışkanlığı kazanmalarına yardımcı olur. Ancak noktalama işaretlerinin doğru kullanılması; ad, sıfat, zarf gibi sözcüklerin, işlevlerini, yazı türleri ve bunların özelliklerini uygulamalarla öğretilmeye özen gösterilmelidir.

İyi bir dinleyici olmanın önemi Temel Eğitim Programında(1982) şöyle açıklanmaktadır.

"Bugün bilgilerimizin bir kısmını televizyon, radyo, konferanslar, röportajlar yolu ile kazanmaktayız. Toplum düzeni, özel yaşayışımız, kişilerin birbirleriyle karşılaşıp konuşmalarını ve birbirlerini anlamalarını zorunlu kılmaktadır. Öğrenciler, derslerin önemli bir kısmını dinleyerek öğrenirler. Bu nedenle Türkçe derslerinde dinleme alışkanlığı kazandırılmalıdır."

Metin incelemesi, dilbilgisi ve yazma çalışmaları sırasında gerçek mecazi anlamlı sözcükler, eşanlamlı ve karşıt anlamlı sözcükler, yazılışı aynı anlamı değişik sözcüklerle deyim ve terimlerin kullanılışı öğrencilerin sözcük dağarcığını zenginleştirici çalışmalardır(Oğuzkan, 1987).

Türkçe derslerinde yaygın olarak kullanılabilecek yöntem ve teknikler; çözümlene ve bireşim yöntemi, tümevarım ve tümdengelim, anlatma, soru-yanıt, küme çalışması, gösteri, oyunlaştırma, gözlem ve inceleme, olarak sayılabilir(Oğuzkan, 1987).

Dramatizasyon çalışmaları yaratıcı düşünmenin geliştirilmesine, kendilerini ifade edebilme ortamları sağlaması nedeniyle çocuğun sağlıklı gelişmesine olanak sağlayan bir yöntemdir(Oğuzkan, 1986).

Türkçe öğretiminde amaçların gerçekleşmesi için yukarıda sayılan yöntemlerden yararlanma, doğal bir ortam içinde, çocuğun kendi dilinden hareket etme, tüm derslerden yararlanma, değişik dil çalışmaları arasında sıkı bir ilişki kurma, çeşitli ders araç gereçlerinden yararlanma yoluna gidilir.

Anadilinin ve bunun okuldaki sistemli bir uzantısı olan Türkçe Programı'nın amaçlarınının gerçekleşip gerçekleşmediği yapılacak bir değerlendirme çalışması sonucunda ortaya çıkabilir.

Değerlendirme, program geliştirme faaliyetinin önemli bir aşamasıdır. Süreçlerin etkinliğini artırmak için yapılır. Değerlendirmeye programla doğrudan ve dolaylı olarak ilgilenen kimseler katılır. Bu tür çalışmalarda amaçlar, ders ve etkinlikler, süreçler, araçlar, sonuçlar ile bunlar arasındaki ilişkiler değerlendirilir. Değerlendirme sürekli olarak yapılır ve grup tartışmaları, profiller, resmi ve özel kayıtlar, görüşmeler, anketler, envanterler, skalalar, sosyometrik süreçler, çeşitli testler yardımıyla bilgiler toplanır (Varış, 1978).

Değerlendirme, amaçların gerçekleşip gerçekleşmediğini belirler. Programı dolayısıyla eğitimi, onarıcı olma özelliğiyle tamamlar. Öğretme ve öğrenmenin etkili olmaması durumunda ne gibi değişikliklerin yapılacağını belirler. Öğrencileri betimler, iyi yönlerini ve yetersizliklerini yansıtır. Eğitimcilerin ve ilgili diğer kişilerin kendilerini tanımalarını sağlar, kararlarını etkiler(Ertürk, 1979).

Bu araştırma "programların, sürekli olarak ve bilimsel bir yaklaşımla değerlendirilmesi" gereğinden hareket edilerek yapılmıştır.

Böylelikle eğitilebilir geri zekâlılar Türkçe programı ilgililerin de görüşü alınarak değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme sonucunda ilgili programın

amaçlarının gerçekleşip gerçekleşmediği konusunda eğitlimler ortaya çıkacağından çalışmanın alana katkı sağlayacağı umulmaktadır.

Amaç

Bu araştırmanın amacı, Eğitilebilir Geri Zekâlılar Türkçe Programı'nın değerlendirilmesidir. Bu amaca ulaşmak için aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Eğitilebilir Geri Zekâlılar Türkçe Programının amaçları gerçekleşmekte midir?
2. İçerik ve öğretim etkinlikleri amaçların gerçekleşmesinde yeterli midir?
3. Değerlendirme, amaçların gerçekleşip gerçekleşmediğini ortaya koyucu nitelikte midir?

Önem

Eğitilebilir Geri Zekâlılar Türkçe Programı'nı değerlendirmeyi amaçlayan bu araştırmanın, program geliştirme çalışmaları yapanlara, alt özel sınıflarda eğitilebilir geri zekâlılarla eğitim-öğretim yapan öğretmenlere, buralarda öğrenim gören öğrencilere yarar sağlayacağı umulmaktadır.

Sayıtlılar

Bu araştırmada şu temel sayıtlılardan hareket edilmiştir:

1. Bu araştırma için kendilerine başvurulan alt özel sınıf öğretmenlerinin, idareci, veli ve öğrenci-lerden edinilen bilgiler doğru kabul edilmiştir.

2. Bilgi toplama araçları, bilgi toplama bakımından amaca uygun ve yeterli kabul edilmiştir.

Sınırlılıklar

1. Bu araştırma, Eskişehir il merkezindeki ilkokulların 1986-1987 öğretim yılında V. sınıfı bulunan alt özel sınıflarıyla sınırlandırılmıştır.

2. Eğitilebilir Geri Zekâlı Çocuklar İçin İlkokul Programı içinde yer alan Türkçe Programı'nın değerlendirilmesiyle sınırlandırılmıştır.

3. Bu araştırma, görüşlerine başvurulan öğretmen, idareci, veli ve öğrencilerin yanıtları ile sınırlıdır.

Tanımlar

Geri zekâlı.- Zihin gelişmelerinde meydana gelen yavaşlama, duraklama veya gerileme nedeniyle davranış

ve uyum yönünden yaşitlarına göre sürekli gerilik ve yetersizliği olanlara geri zekâlı denir(Eğitilebilir Geri Zekâlı Çocuklar İçin İlkokul Programı, 1976).

Eğitilebilir geri zekâlı(EGZ).- Zekâ bölümü çeşitli ölçeklerde sürekli olarak 45-50 ile 70-75 arasında olana eğitilebilir geri zekâlı denir(Eğitilebilir Geri Zekâlı Çocuklar İçin İlkokul Programı, 1976).

Alt özel sınıf.- Zekâ bölümleri 45-75 arasında olan eğitilebilir geri zekâlı çocuklar için normal ilkokullarda açılan, 10-15 mevcutlu özel eğitim programı uygulanan sınıftır.

Eğitim programı.- Bir eğitim kurumunun çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağladığı, milli eğitimin ve kurumunun amaçlarının gerçekleşmesine dönük tüm faaliyetleri kapsar(Varış, 1978).

Eğitimde program geliştirme.- Eğitim amaçlarını gerçekleştirmek üzere belirlenen amaç, içerik, yöntem ve süreçlerin, araştırma yoluyla geliştirilmesine yönelik çok boyutlu bir süreçtir.

Program değerlendirme.- Uygulanan bir programın öğrencilerde belirli davranış değişikliği meydana getireceği iddia edilir. Bu programın uygulanması sonucunda gerçekten umulan olumlu davranış değişmelerinin meydana gelip gelmediğinin araştırılması gerekmektedir. Yapılan bu çalışma program değerlendirme faaliyetidir.

Program içeriği.- Öğrencilerin bir takım anlayışlar, beceriler, beğeniler ve tutumlar kazanmalarına yardım eden ders konuları, öğrenme durumları ya da yaşantıları(Oğuzkan, 1981).

Görüşme formu.- Eğitilebilir Geri Zekâlılıların Türkçe Programı'nda belirtilen Türkçe davranışlarını değerlendirmek için geliştirilen araç.

BÖLÜM II

YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, evren ve örneklem, veriler ve toplanması, toplanan verilerin işlenmesi, çözümü ve yorumlanması açıklanmıştır.

Araştırma Modeli

Eğitilebilir Geri Zekâlılar Türkçe Programını değerlendirmeye yönelik bu araştırma durum saptama türünde bir araştırmadır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın genel evreni, alt özel sınıfların bağlı olduğu ilkokulların yöneticileri, alt özel sınıflarda görevli öğretmenler, bu sınıflardaki eğitilebilir geri zekâlı öğrenciler ve bunların velileridir.

Bu araştırmanın çalışma evreni Eskişehir İl Merkezindeki alt özel sınıfların bağlı olduğu ilkokulların yöneticileri, alt özel sınıflarda görevli öğretmenler, bu sınıflardaki eğitilebilir geri zekâlı öğrenciler ve bunların velileridir. Çalışma evreni sayısal olarak il merkezinde bulunan 29 ilkokulun yöneticisi, 42 alt özel sınıf ve bu sınıflarda görevli 51 öğretmenle, 83 öğrenci ve bu öğrencilerin velilerini kapsamaktadır.

Çalışma evreninin tümü örneklem olarak kabul edilmiştir. Ancak, V. sınıf öğrencisi olmayan dört ilkokul örneklem grubuna alınmamıştır.

Alt özel sınıflarda zekâ bölümü 45'in altında olan öğrenciler de vardır. Program 45-75 arasındakileri kapsadığından 45'in altında olanlar örnekleme alınmamıştır.

Bu durumda örnekleme 25 ilkokulun 25 yöneticisi, 25 alt özel sınıf öğretmeni, 25 veli ve 25 beşinci sınıf öğrencisi alınmıştır. Öğrenciler sınıf listesinden tesadüfi örneklem yoluyla seçilmiş ve bu öğrencilerin velileri de örnekleme alınmıştır.

Veriler ve Toplanması

Araştırmada verilerin toplanması için iki tür araç geliştirilmiştir: Anket (Ek 1) ve görüşme formu (Ek 2).

Öğretmen, yönetici ve velilerin görüşleri anket yoluyla toplanmıştır. Öğrencilerin durumlarına ilişkin bilgiler görüşme formu ile alınmıştır.

Anket hazırlandıktan sonra dört ilkokulda bir ön deneme yapılmış ve geliştirilmiştir.

Araştırma için geliştirilen anketle, Eğitilebilir Geri Zekâlılar Türkçe Programı'na ilişkin bilgi

toplamak, programın etkinliği konusunda uygulamanın içinde bulunan alt özel sınıf öğretmenleri, yönetici ve velilerin görüşlerini almak amaçlanmıştır.

Bu anketin içeriği, alt özel sınıf öğretmenlerinin, yönetici ve velilerin kişisel durumlarına ilişkin sorularla, eğitim programının amaç, içerik ve öğretim etkinlikleri, değerlendirme boyutlarına ilişkin öğretmen, yönetici ve velilere yöneltilen aşağıdaki soru türleri oluşturmaktadır:

1. Programın amaç ve fonksiyonlarına ilişkin sorular,

2. İçerik ve öğretim etkinliklerine ilişkin sorular,

3. Değerlendirmeye ilişkin sorular ve bir açık uçlu soru.

İlgililer bu soruları "Katılıyorum", "Kararsızım", "Katılmam" biçiminde yanıtlamışlardır.

Ayrıca Eğitilebilir Geri Zekâlılar Türkçe Programı'nın amaçları konusunda öğrencilerin görüşlerini anketle almak mümkün olmadığından bir görüşme formu geliştirilmiştir.

Görüşme formu aşağıdaki yeterlilikleri ölçmeye yöneliktir:

Okumayı öğrenme,
Kurallara uygun okuma,
Okuduğunu mantıksal bir yol izleyerek sözlü
olarak anlatabilme,
Okuma türlerini ayırtma,
İletişim kaynaklarından ve araçlarından yarar-
lanma,
Amaca uygun bir araç seçebilme,
İletişim kaynaklarını izlemede isteklilik,
Dinleme alışkanlığı,
İçeriğin ilgi ve ihtiyaçlarına göreliği,
Araştırma ve kaynaklardan yararlanma,
Duygu ve düşüncelerini yazılı olarak ifade
edebilme,
Noktalama işaretlerini kullanabilme
Yazının okunaklı ve işlek olması,
Sözcük türlerini tanıma.

Ayrıca öğrencilerin cinsiyet ve yaş durumlarına ilişkin bilgiler de alınmıştır.

İlgili makamlardan gerekli izin alındıktan sonra anketler, örneklem grubundaki öğretmen, yönetici ve velilere verilmiştir. Yanıtlama işlemi tamamlandıktan sonra ilgililerden alınmıştır. Velilerin okuma-yazma bilmeyenlerinin anketleri görüşme yoluyla doldurulmuştur. Görüşme formu uygulamalı bilgi formudur. Araştırmacının kendisi tarafından öğrencilere bireysel olarak ayrı bir odada bizzat uygulanmıştır.

Verilerin İşlenmesi, Çözümü ve Yorumlanması

Anketler örneklem grubundaki öğretmen, yönetici ve velilerin tümüne uygulanmış ve yönergeye uygun doldurulduğu görülmüştür. Ancak 25 yöneticiye verilen anketlerden 23'ünden yanıt alınmış 2'si ise anket sorularını yanıtlamamışlardır. Diğer ilgililerin tümü anketi yanıtlamış ve iade etmiştir.

Anket sorularınının dökümü yapılırken, önce soru numaraları alt alta yazılmış, alınan düşünceler "katılıyorum, kararsızım, katılmam" değişkenleriyle üç grup halinde çeteleme yoluna gidilmiştir. Her soru için bir çizelge oluşturulmuştur. Çeteleme sonucu çıkan frekanslar ve yüzdeleri çizelgelerde belirtilmiştir. Yorumlarda frekans ve yüzdeler kullanılmıştır.

Görüşme formunda ise yine soru numaraları alt alta sıralanmış olumlu ve olumsuz tepki gösterenlerin sayıları ve yüzdeleri bulunmuştur. Yorumlarda yine frekans ve yüzdeler kullanılmıştır.

BÖLÜM III

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, ilgililerin Eğitilebilir Geri Zekâlılar Türkçe Programı'na ilişkin görüşleri yer almaktadır. İlgililerin, Eğitilebilir Geri Zekâlılar Türkçe Programı'nın Amaç ve Fonksiyonlarına, Programın İçerik ve Öğretim Etkinliklerine ve Programın Değerlendirme boyutuna ilişkin görüşleri aşağıya çıkarılmıştır. Bunun yanında görüşlerine başvurulana ilişkin kişisel bilgilere de yer verilmiştir.

Kişisel Bilgiler

Bu kapsamda ankete katılan öğretmen, yönetici ve velilerin, cinsiyet, yaş, kıdem, çocuk sayısı, öğrenim ve velilerin meslek durumuna ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Cinsiyet Durumu

Ankete katılanların cinsiyet durumları çizelge 1'de görülmektedir.

ÇİZELGE 1

ANKETE KATILANLARIN CİNSİYET DURUMLARI
(Frekans ve yüzde)

	Kadın	Erkek	Toplam
Öğretmen	22 88,00	3 12,00	25 100,00
Yönetici	-	23 100,00	23 100,00
Veli	24 96,00	1 4,00	25 100,00
Toplam	46 63,00	27 37,00	73 100,00

Çizelgenin incelenmesinden de görüleceği gibi, ankete katılan öğretmenlerin yüzde 88'i kadın, yüzde 12'si erkektir.

Ankete katılan yöneticilerin ise tümü erkektir.

Ankete katılan velilerin de yüzde 96'sı kadın, yüzde 4'ü erkektir. Genellikle anneler veli olmaktadır. Ankete katılan öğrencilerin yüzde 48'i kız, yüzde 52'si erkektir.

Yaş Durumu

Ankete katılanların yaş durumları çizelge 2'de görülmektedir.

ÇİZELGE 2

ANKETE KATILANLARIN YAŞ DURUMLARI
(Frekans ve Yüzde)

	Öğretmen	Yönetici	Veli	Toplam
24 - 29	5 20,00	-	-	5 20,00
30 - 35	11 44,00	1 4,34	8 32,00	20 80,34
36 - 41	6 24,00	2 8,69	6 24,00	14 56,69
42 - 47	2 8,00	15 65,21	7 28,00	24 101,21
48 - 53	1 4,00	5 21,73	4 16,00	10 41,73
Toplam	25 34,24	23 31,50	25 34,24	73 100,00

Çizelge 2'nin incelenmesinden anlaşılacağı gibi öğretmenlerin yüzde 20'si 24-29 yaş arasındadır. Yüzde 44'ü 30-35 yaşında, yüzde 24'ü 36-41 yaşında, yüzde 8'i 42-47, yüzde 4'ü ise 48-53 yaş arasındadır. Öğretmenlerin çoğunluğu 30-35 yaş grubundadır.

Yöneticilerin çoğunluğu 42-47 yaş grubundadır.

Velilerin çoğunluğu 30-35 yaş arasındadır.

Kız öğrencilerin yüzde 58,00'i 11 yaşında,

yüzde 16,00 'sı 12 yaşında, yüzde 12'si 13, yüzde 12'si 14, yüzde 2'si 16 yaşındadır. Erkek öğrencilerin yüzde 30,76'sı 11, yüzde 38,46'sı 12, yüzde 23,07'si 13, yüzde 7,69'u 16 yaşındadır.

Kızların çoğunluğu 11 yaşında, erkeklerin çoğunluğu 12 yaşındadır.

Kıdem Durumu

Ankete katılan öğretmen ve yöneticilerin kıdem durumları çizelge 3'de görülmektedir.

ÇİZELGE 3

ÖĞRETMEN VE YÖNETİCİLERİN KIDEM DURUMU

(Frekans ve yüzde)

	Öğretmen	Yönetici	Toplam
5 ve daha az yıl	-	-	-
6 - 15 yıl	17 68,00	1 4,34	18 72,34
16 - 24 yıl	7 28,00	11 47,82	18 75,82
25 ve daha fazla yıl	1 4,00	11 47,82	12 51,82
Toplam	25 52,08	23 47,91	48 100,00

Çizelgenin incelenmesinden; öğretmenlerin yüzde 68'inin 6-15 yıl arasında kıdeme sahip oldukları görülmektedir. Yöneticilerin yüzde 47,82'sinin 16-24 yıl, yüzde 47,82'sinin 25 ve daha fazla yıl kıdemi vardır.

Çocuk Sayısı

Ankete katılan velilerin(ailelerin) sahip oldukları çocuk ve özürlü çocuk sayısı çizelge 4'te verilmiştir.

ÇİZELGE 4

AİLEDEKİ ÇOCUK VE ÖZÜRLÜ ÇOCUK SAYISI (Frekans ve yüzde)

	Bir	İki	Üç	Dört	Beş	Altı	Toplam
Ailedeki çocuk sayısı	2 8,00	3 12,00	13 52,00	4 16,00	2 8,00	1 4,00	25 100,00
Ailedeki Özürlü çocuk sayısı	23 92,00	2 8,00	-	-	-	-	25 100,00

Çizelge 4'te görüldüğü gibi ailelerin yüzde 80'inin üç ve daha fazla çocuk sahibi oldukları görülmektedir.

Özürlü çocuk sayısı ise ailelerin yüzde 92'sinde bir, yüzde 8'inde ise 2'dir.

Velilerin Öğrenim Durumu

Ankete katılan velilerin öğrenim durumları çizelge 5'te görülmektedir.

ÇİZELGE 5

VELİLERİN ÖĞRENİM DURUMU

(Frekans ve yüzde)

Okuma yazma bilmeyenler	İlkokul mezunu	Toplam
10	15	25
40,00	60,00	100,00
Toplam	10	15
40,00	60,00	100,00

Çizelge 5 incelendiğinde görüleceği gibi, velilerin yüzde 40'ı okula gitmemiş ve okuma-yazma bilmemektedirler. Yüzde 60'ı da yalnızca ilkokul mezunudur.

Velilerin Meslek Durumları

Ankete katılan velilerin 24 tanesi ev hanımıdır. Velilerden biri de bekkilik yapmaktadır.

Programın Amaç Ve Fonksiyonlarına İlişkin Görüşler

1. İlgililerin, eğitilebilir geri zekâlı

öğrencilerin, ilköğretim süresinin sonunda ilkokuma ve yazmayı öğrenmelerine ilişkin eğilimleri çizelge 6'da verilmiştir.

ÇİZELGE 6

İLKÖĞRETİM SÜRESİ SONUNDA İLKOKUMA VE YAZMA KONUSUNDAKİ EĞİLİMLER (Frekans ve yüzde)

	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmam	Toplam
Öğretmen	21 84,00	2 8,00	2 8,00	25 100,00
Yönetici	14 60,86	6 26,08	3 13,04	23 100,00
Veli	22 88,00		3 12,00	25 100,00
Toplam	57 78,08	8 10,95	8 10,95	73 100,00

Çizelge 6'nın incelenmesinden görüleceği gibi, öğretmenlerin yüzde 84'ü, yöneticilerin yüzde 60'ı, velilerin yüzde 88'i eğitilebilir geri zekâlı öğrencilerin ilköğretim süresi sonunda ilkokuma ve yazmayı öğrenebileceklerine katılmaktadırlar.

İlgililerin yüzde 10,95'i kararsız, yüzde 10,95'i katılmamaktadırlar.

Görüşme yapılan öğrencilerin yüzde 88'inin okuma yazmayı bildikleri anlaşılmıştır. Çoğunluk okuma yazmayı öğrenebilmektedirler.

2. İlgililerin, eğitilebilir geri zekâlı öğrencilerin ilköğretim süresinin sonunda kurallara uygun olarak okumaları konusundaki eğilimleri çizelge 7'de belirtilmiştir.

ÇİZELGE 7

İLKÖĞRETİM SÜRESİ SONUNDA KURALLARA UYGUN OLARAK OKUMA KONUSUNDAKİ EĞİLİMLER (Frekans ve yüzde)

	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmam	Toplam
Öğretmen	10	9	6	25
	40,00	36,00	24,00	100,00
Yönetici	14	6	3	23
	60,86	26,08	13,04	100,00
Veli	20	1	4	25
	80,00	4,00	16,00	100,00
Toplam	44	16	13	73
	60,27	21,91	17,80	100,00

Çizelge 7'nin incelenmesinden görüleceği gibi eğitilebilir geri zekâlı öğrencilerin ilköğretim süresi sonunda kurallara uygun okuyabileceğine öğret-

menlerin yüzde 40'ı, yöneticilerin yüzde 60,86'sı, velilerin yüzde 80'i katılmaktadırlar. İlgililerin yüzde 21,91'i kararsız, yüzde 17,80'i katılmamaktadır.

Programda belirtilen kurallara uyabilen öğrencilerin yüzde 20, kuralların bazılarına uyabilenler yüzde 44 oranında olduğu görüşme sonucunda ortaya çıkmıştır.

3. İlgililerin, eğitilebilir geri zekâlı öğrencilerin, ilköğretim süresi sonunda iyi bir dinleyici olmaları konusundaki eğilimleri çizelge 8'de görülmektedir.

ÇİZELGE 8

EĞİTİLEBİLİR GERİ ZEKÂLILARIN İLKÖĞRETİM SÜRESİ SONUNDA İYİ BİR DİNLEYİCİ OLMALARI KONUSUNDAKİ EĞİLİMLER
(Frekans ve yüzde)

	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmam	Toplam
Öğretmen	18 72,00	5 20,00	2 8,00	25 100,00
Yönetici	13 56,52	4 17,39	6 26,08	23 100,00
Veli	22 88,00	1 4,00	2 8,00	25 100,00
Toplam	53 72,60	10 13,69	10 13,69	73 100,00

Çizelge 8'de görüldüğü gibi eğitilebilir geri zekâlı öğrencilerin, ilköğretim süresinin sonunda iyi bir dinleyici olabilecekleri görüşüne öğretmenler yüzde 72, yöneticiler yüzde 56,52, veliler ise yüzde 88 oranında katılmaktadır. İlgililerin yüzde 13,69'u kararsız, yüzde 13,69'u katılmamaktadırlar.

Görüşme yapılan öğrencilerin yüzde 32'si dinlediklerini anlatabilmekte, yüzde 28'inin anlayamadığı noktalar olabilmekte, yüzde 40'ı ise dinlediğinden bir sonuç çıkaramamaktadır.

4. İlgililerin, eğitilebilir geri zekâlı öğrencilerin ilköğretim süresi sonunda okuduklarını, gördüklerini, duyduklarını ve düşüncelerini sözlü ve yazılı olarak anlatma konusundaki eğilimleri çizelge 9'da belirtilmiştir.

Çizelge 9'da görüldüğü gibi, eğitilebilir geri zekâlı öğrencilerin ilköğretim süresi sonunda okuduklarını, gördüklerini, duyduklarını, düşüncelerini sözlü ve yazılı olarak anlatmaları konusunda ilgililerin yüzde 72,60'ı katılmaktadır. Yüzde 10,69'u kararsız, 13,69'u katılmamaktadırlar. Kararsız ve katılmayan ilgililer genellikle yazılı anlatımın zayıf kaldığını belirtmişlerdir.

Görüşme sonucuna göre öğrencilerin yazılı anlatımı ise yüzde 28'i düzgün cümlelerle duygularını,

ÇİZELGE 9

OKUDUKLARINI, GÖRDÜKLERİNİ, DUYDUKLARINI VE
DÜŞÜNCELERİNİ SÖZLÜ VE YAZILI OLARAK
ANLATMA KONUSUNDAKİ EĞİLİMLER
(Frekans ve yüzde)

	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmam	Toplam
Öğretmen	18 72,00	5 20,00	2 8,00	25 100,00
Yönetici	13 56,52	4 17,39	6 26,08	23 100,00
Veli	22 88,00	1 4,00	2 8,00	25 100,00
Toplam	53 72,60	10 13,69	10 13,69	73 100,00

düşüncelerini, sözlü ve yazılı olarak anlatabilmişlerdir. Yüzde 36'sının bir fikri tekrar tekrar yazdığı görülmüştür. Örneğin: "... arkadaşımı severim." gibi. Yüzde 24'ü rahatça ifade edememiş, iki üç cümle ile yetinmişlerdir. Yüzde 12'si ise yazılı olarak anlata-mamaktadır. Öğrencilerin sözlü anlatımlarının yazılı anlatımdan daha iyi olduğu anlaşılmıştır.

5. İlgililerin, Türkçe Programı'nı tamamlayan eğitilebilir geri zekâlı öğrencilerin, dilbilgisi ve yazım(implâ) kural, kavram ve bilgilerini kazanma konusundaki görüşleri çizelge 10'da görülmektedir.

ÇİZELGE 10

DİLBİLGİSİ VE YAZIM (İMLÂ) KURAL, KAVRAM VE
BİLGİLERİNİ KAZANMA KONUSUNDAKİ EĞİLİMLER
(Frekans ve yüzde)

	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmam	Toplam
Öğretmen	8 32,00	8 32,00	9 36,00	25 100,00
Yönetici	7 30,43	7 30,43	9 39,13	23 100,00
Veli	9 36,00	13 52,00	3 12,00	25 100,00
Toplam	24 32,87	28 38,35	21 28,76	73 100,00

Çizelge 10'nun incelenmesinden de görüleceği gibi eğitilebilir geri zekâlıların, dilbilgisi ve yazım (imlâ) kural, kavram ve bilgilerini öğrenebileceği görüşüne ilgililerin yüzde 32,87'si katılmaktadır. İlgililerin yüzde 38,35'i kararsız, yüzde 28,76'sı katılmamaktadır.

Öğrencilerin çoğunluğu kelimelerin doğru yazılış ve okunuşlarını, noktanın yerini, noktadan sonra büyük harfle başlanacağını bildikleri ve kullandıkları görülmüştür. Kelime türlerini kavrayamadıklarından bu amaç yeterince gerçekleşmediği izlenimi vermektedir.

6. İlgililerin, eğitilebilir geri zekâlı öğrencilerin, ilköğretim süresinin sonunda yazıyı kurallarına uygun olarak yazma konusundaki eğilimleri çizelge 11'de görülmektedir.

ÇİZELGE 11

YAZIYI KURALLARINA UYGUN OLARAK
YAZMA KONUSUNDAKİ EĞİLİMLER
(Frekans ve yüzde)

	Katılılım	Kararsızım	Katılmam	Toplam
Öğretmen	13 52,00	8 32,00	4 16,00	25 100,00
Yönetici	11 47,82	7 30,43	5 21,73	23 100,00
Veli	18 72,00	5 20,00	2 8,00	25 100,00
Toplam	42 57,53	20 27,39	11 15,06	73 100,00

Çizelge 11'den de anlaşılacağı gibi, eğitilebilir geri zekâlıların ilköğretim süresi sonunda yazıyı kurallarına uygun olarak yazma konusuna ilgililerin yüzde 47,53'ü katılmaktadır. İlgililerin yüzde 27,39'u kararsız, yüzde 15,06'sı katılmamaktadır.

Öğrencilerin yüzde 52'sinin yazıları işlek ve okunaklı olduğu görülmüştür. Yüzde 24'ünün bazı

harfleri eksik bıraktığı, bazı gereksiz harfleri de eklediği görülmüştür. Genellikle tümünün yazıları işlek ve okunaklıdır. Yüzde 12'sinin yazısı anlamsız, yüzde 12'si okuma-yazmayı öğrenmemiştir.

7. İlgililerin, eğitilebilir geri zekâlı öğrencilerin ilköğretim süresi sonunda iletişim kaynaklarından ve araçlarından yararlanmaları konusundaki eğilimleri çizelge 12'de görülmektedir.

ÇİZELGE 12

İLETİŞİM KAYNAKLARINDAN VE ARAÇLARINDAN YARARLANMA KONUSUNDAKİ EĞİLİMLER (Frekans ve yüzde)

	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmam	Toplam
Öğretmen	21 84,00	3 12,00	1 4,00	25 100,00
Yönetici	21 91,30	1 4,34	1 4,34	23 100,00
Veli	20 80,00	2 8,00	3 12,00	25 100,00
Toplam	62 84,93	6 8,21	5 6,84	73 100,00

Çizelge 12'de görüldüğü gibi; eğitilebilirlerin ilköğretim süresi sonunda iletişim kaynaklarından ve

araçlarından yararlanabileceklerine, ilgililerin yüzde 84,93'ü katılmaktadır. İlgililerin yüzde 8,21'i kararsız, yüzde 6,84'ü katılmamaktadırlar.

Öğrencilerin yüzde 56'sının iletişim kaynaklarından ve araçlarından yararlanmayı bildikleri görülmüştür. Yüzde 24'ünün araçları kullanmayı bilmediği, çünkü velilerin çocuklara bu fırsatı vermediği anlaşılmıştır. Yüzde 20'si ise bilgi edinmek, haberleşmek için ne yapacağını bilmedikleri anlaşılmıştır.

8. İlgililerin, Eğitilebilir Geri Zekâlılar Türkçe Programı'nda, Türkçe programının amaçları açık bir şekilde belirlenmesi konusuna eğilimleri çizelge 13'te görülmektedir.

ÇİZELGE 13

TÜRKÇE PROGRAMINDA AMAÇLARIN AÇIK BİR
ŞEKİLDE BELİRTİLMESİ KONUSUNA EĞİLİMLER
(Frekans ve yüzde)

	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmam	Toplam
Öğretmen	17 68,00	5 20,00	3 12,00	25 100,00
Yönetici	11 47,82	7 30,43	5 21,73	23 100,00
Veli	9 36,00	14 56,00	2 8,00	25 100,00
Toplam	37 50,68	26 35,61	10 13,69	73 100,00

Çizelge 13'ün incelenmesinden görüleceği gibi Eğitilebilir Geri Zekâlı Çocuklar İçin İlkokul Programı içinde bulunan Türkçe Programı Amaçları'nın açık bir şekilde belirtilmesi konusunda, ilgililerin yüzde 50,68'i katılmaktadır. İlgililerin yüzde 35,61'i kararsız, yüzde 13,69'u katılmamaktadır.

Velilerin çoğunluğu kararsızdır. Çünkü programı tanımadıklarını belirtmişlerdir.

9. İlgililerin, "Türkçe dersleriyle diğer dersler arasında yeterli bir ilişki kurulmasına eğilimleri çizelge 14'te belirtilmiştir.

ÇİZEIGE 14

TÜRKÇE DERSLERİYLE DİĞER DERSLER ARASINDA
YETERLİ BİR İLİŞKİ KURULMASINA EĞİLİMLER
(Frekans ve yüzde)

	Katılıırım	Kararsızım	Katılmam	Toplam
Öğretmen	16 64,00	4 16,0	5 20,00	25 100,00
Yönetici	13 56,52	4 17,39	6 26,08	23 100,00
Veli	12 48,00	12 48,00	1 4,00	25 100,00
Toplam	41 56,16	20 27,39	12 16,43	73 100,00

Çizelge 14'ten anlaşılacağı gibi, Türkçe dersleriyle diğer dersler arasında yeterli bir ilişki kurulması konusuna ilgililerin yüzde 56,16'sı katılmaktadır. Yüzde 27,39'u kararsız, yüzde 16,43'ü katılmamaktadır.

10. Eğitilebilir Geri Zekâlılar Türkçe Programı fonksiyonu yönünden hem okula hem de çevreye yönelik olmasına eğilimler çizelge 15'te görülmektedir.

ÇİZELGE 15

TÜRKÇE PROGRAMI FONKSİYONU YÖNÜNDE
HEM OKULA HEM DE ÇEVREYE
YÖNELİK OLMASINA EĞİLİMLER
(Frekans ve yüzde)

	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmam	Toplam
Öğretmen	16 64,00	8 32,00	1 4,00	25 100,00
Yönetici	12 52,17	8 34,78	3 13,04	23 100,00
Veli	24 96,00	1 4,00	-	25 100,00
Toplam	52 71,23	17 23,28	4 5,47	73 100,00

Çizelge 15'den anlaşılacağı gibi ilgililerin yüzde 71,23'ü Türkçe Programı'nı fonksiyonu yönünden

hem okula hem de çevreye yönelik bulmaktadırlar.

İlgililerin yüzde 23,28'i kararsız, yüzde 5,47'si katılmamaktadır.

Programın İçerik ve Öğretim Etkinliklerine İlişkin
Görüşler

11. İlgililerin, eğitimi öğretimi yapılan Türkçe Programı'nın içeriğinde (muhteva) yeni bir düzenlemeye gitme gereğine ilişkin görüşleri çizelge 16'da belirtilmektedir.

ÇİZELGE 16

TÜRKÇE PROGRAMININ İÇERİĞİNDE YENİ BİR
DÜZENLEMeye GİTME KONUSUNA EĞİLİMLER
(Frekans ve yüzde)

	Katılıırım	Kararsızım	Katılmam	Toplam
Öğretmen	16 64,00	8 32,00	1 4,00	25 100,00
Yönetici	14 60,86	6 26,08	3 13,04	23 100,00
Veli	7 28,00	16 64,00	2 8,00	25 100,00
Toplam	37 50,68	30 41,09	6 8,21	73 100,00

Çizelge 16'da görüldüğü gibi Türkçe Programı'nın içeriğinde yeni bir düzenlemeye gitme konusuna öğretmenlerin yüzde 64'ü, yöneticilerin yüzde 60,86'sı, velilerin yüzde 28'i katılmaktadırlar. İlgililerin yüzde 50,68'i katılmakta, yüzde 41,09'u kararsız, yüzde 8,45'i katılmamaktadır. Velilerin yüzde 64'ü kararsız kalırken konuyu bilmediklerini belirtmişlerdir.

12. İlgililerin, eğitim-öğretimi yapılan Türkçe Programı'nın içeriği, öğrenciyi işe ve hayata hazırlaması konusuna eğilimleri çizelge 17'de gösterilmiştir.

ÇİZELGE 17

TÜRKÇE PROGRAMI'NIN İÇERİĞİ ÖĞRENCİYİ İŞE VE
HAYATA HAZIRLAMASI KONUSUNA EĞİLİMLER
(Frekans ve yüzde)

	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmam	Toplam
Öğretmen	3 12,00	12 48,00	10 40,00	25 100,00
Yönetici	13 56,52	4 17,39	6 26,08	23 100,00
Veli	21 84,00	1 4,00	3 12,00	25 100,00
Toplam	37 50,68	17 23,28	19 26,02	73 100,00

Çizelge 17'de görüldüğü gibi; Türkçe Programı'nın içeriği öğrenciyi işe ve hayata hazırlaması konusuna öğretmenlerin yüzde 12'si, yöneticilerin yüzde 56,52'si, velilerin yüzde 84'ü katılmaktadır. Öğretmenlerin yüzde 48'i kararsız, yüzde 40'ı katılmamaktadır. Yöneticilerin yüzde 17,39'u kararsız, yüzde 26,08'i katılmamaktadır. Velilerin ise yüzde 4'ü kararsız, yüzde 12'si katılmamaktadır.

Bu konuda velilerin programdan beklentileri oldukça yüksek olurken, öğretmenlerin çok az bir bölümü katılmaktadır.

13. İlgililerin; eğitim ve öğretimi yapılan Türkçe Programı'nın içeriğinin, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını karşılamada yeterli olması konusuna eğilimleri çizelge 18'de görülmektedir.

Çizelge 18'in incelenmesinden görüleceği gibi Türkçe Programı'nın içeriği, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını karşılamada yeterli olması konusuna öğretmenlerin yüzde 12'si katılmaktadır. Yüzde 44'ü kararsız, yüzde 44'ü katılmamaktadırlar. Yöneticilerin 21,73'ü katılmakta, yüzde 34,78'i kararsız, yüzde 43,47'si katılmamaktadırlar. Velilerin yüzde 56'sı katılmakta, yüzde 16'sı kararsız, yüzde 28'i katılmamaktadır.

ÇİZELGE 18

TÜRKÇE PROGRAMININ İÇERİĞİNİN ÖĞRENCİLERİN İLGİ
VE İHTİYAÇLARINI KARŞILAMADA YETERLİ OLMASI
KONUSUNA EĞİLİMLER
(Frekans ve yüzde)

	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmam	Toplam
Öğretmen	3 12,00	11 44,00	11 44,00	25 100,00
Yönetici	5 21,73	8 34,78	10 43,47	23 100,00
Veli	14 56,00	4 16,00	7 28,00	25 100,00
Toplam	22 30,13	23 31,50	28 38,35	73 100,00

Velilerin çoğunluğu katılırken, öğretmen ve yöneticilerin çoğunluğu katılmamaktadır.

14. Çizelge 19'da Eğitilebilir Geri Zekâlılar Türkçe Programı'nın genel içeriği, öğrencilere iletişimde etkinlik, fizik ve sosyal çevre hakkında anlayış kazandıracak nitelikte olması konusundaki eğilimler belirtilmiştir.

Çizelge 19'da Türkçe Programı'nın genel içeriği, öğrencilere iletişimde etkinlik, fizik ve sosyal çevre hakkında anlayış kazandıracak nitelikte olmasına

veli ve yöneticilerin görüşleri farklıdır. Öğretmenlerin yüzde 16'sı katılırken, velilerin yüzde 88'i katılmaktadır.

ÇİZELGE 19

TÜRKÇE PROGRAMI'NIN GENEL İÇERİĞİ, ÖĞRENCİLERE İLETİŞİMDE ETKİNLİK, FİZİK VE SOSYAL ÇEVRE HAKKINDA ANLAYIŞ KAZANDIRACAK NİTELİKTE OLMASI KONUSUNA EĞİLİMLER
(Frekans ve yüzde)

	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmam	Toplam
Öğretmen	4 16,0	11 44,00	10 40,00	25 100,00
Yönetici	10 43,47	6 26,08	7 30,43	23 100,00
Veli	22 88,00	2 8,00	1 4,00	25 100,00
Toplam	36 49,31	19 26,02	18 24,65	73 100,00

Genel olarak yüzde 49,31'i katılmakta, yüzde 26,02'si kararsız, yüzde 24,65'i katılmamaktadır.

15. Türkçe Programı'nın içeriği, anlatım yönünden öğrenci tarafından algılanabilecek düzeyde olmasına ilgililerin eğilimleri çizelge 20'de gösterilmiştir.

ÇİZELGE 20

TÜRKÇE PROGRAMI'NIN İÇERİĞİ, ANLATIM YÖNÜNDEN
ÖĞRENCİ TARAFINDAN ALGILANABİLECEK DÜZEYDE
OLMASINA İLİŞKİN EĞİLİMLER
(Frekans ve yüzde)

	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmam	Toplam
Öğretmen	8 32,00	11 44,00	6 24,00	25 100,00
Yönetici	7 30,43	8 34,78	8 34,78	23 100,00
Veli	22 88,00	2 8,00	1 4,00	25 100,00
Toplam	37 50,68	21 28,76	15 20,54	73 100,00

Çizelge 20 incelendiğinde görüleceği gibi, programın içeriğini anlatım yönünden öğrenci tarafından algılanabilecek düzeyde bulan ilgililer yüzde 50,68'i katılmakta, yüzde 28,76'sı kararsız, yüzde 20,54'ü katılmamaktadır.

Öğretmenlerin yüzde 32 oranında katıldığı bu görüşe veliler yüzde 88 oranında katılmaktadırlar.

16. İlgililerin, Türkçe Derslerinde kelime ve cümleler, kavramları ile birlikte bir bütün olarak

ele alınması konusuna eğilimler çizelge 21'de belirtilmiştir.

ÇİZELGE 21

TÜRKÇE DERSLERİNDE KELİME VE CÜMLELER
KAVRAMLARI İLE BİRLİKTE BİR BÜTÜN
OLARAK ELE ALINMASI KONUSUNA EĞİLİMLER
(Frekans ve yüzde)

	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmam	Toplam
Öğretmen	22	2	1	25
	88,00	8,00	4,00	100,00
Yönetici	18	5	-	23
	78,26	21,73		100,00
Veli	10	15	-	25
	40,00	60,00		100,00
Toplam	50	22	1	73
	68,49	30,13	1,36	100,00

Çizelge 21'de görüldüğü gibi, öğretmen ve yöneticilerin büyük bir çoğunluğu, kelime ve cümlelerin kavramları ile birlikte bir bütün olarak ele alınması konusuna katılmaktadırlar.

Veliler konunun nasıl ele alındığını bilmediklerini ancak, çocuklarda bu aşamada teknik okumanın geliştiğini belirtmektedirler.

17. İlgililerin, konuşma, dinleme, okuma, yazma, anlatma gibi etkinliklerin birbirinin tamamlayıcısı olarak görülmesi ve uygulanması konusuna eğilimleri çizelge 22'de belirtilmiştir.

ÇİZELGE 22

KONUŞMA, DİNLEME, OKUMA, YAZMA, ANLATMA GİBİ
ETKİNLİKLERİN BİRBİRİNİN TAMAMLAYICISI OLARAK
GÖRÜLMESİ VE UYGULANMASI KONUSUNA EĞİLİMLER
(Frekans ve yüzde)

	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmam	Toplam
Öğretmen	20	5	-	25
	80,00	20,00		100,00
Yönetici	18	2	3	23
	78,26	8,69	13,04	100,00
Veli	12	13	-	25
	48,00	52,00		100,00
Toplam	50	20	3	73
	68,49	27,39	4,10	100,00

Çizelge 22'de görüldüğü gibi öğretmenlerin yüzde 80'i, yöneticilerin yüzde 78,26'sı, velilerin yüzde 48'i konuşma, dinleme, okuma, yazma, anlatma gibi etkinliklerin birbirinin tamamlayıcısı olarak görülmesi ve uygulanmasına katılmaktadırlar.

Öğretmen ve yöneticilerin çoğunluğunun katıldığı bu görüşe karşı, velilerin çoğunluğu kararsızdır.

18. İlgililerin, Türkçe çalışmaları için I. devrede özellikle Hayat Bilgisinden, II. devrede tüm derslerden yararlanılarak, bütün çalışmaların sözle ve yazı ile doğru anlatılmasına önem verilerek becerilerinin artırılması konusuna eğilimleri çizelge 23'te görülmektedir.

ÇİZELGE 23

TÜRKÇE ÇALIŞMALARI İÇİN BÜTÜN ÇALIŞMALARIN
SÖZLE VE YAZI İLE DOĞRU ANLATILMASINA ÖNEM
VERİLEREK BECERİLERİNİN ARTIRILMASI KONUSUNA
EĞİLİMLER

(Frekans ve yüzde)

	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmam	Toplam
Öğretmen	17 68,00	3 12,00	5 20,00	25 100,0
Yönetici	18 78,26	4 17,39	1 4,34	23 100,00
Veli	8 32,00	16 64,00	1 4,00	25 100,00
Toplam	43 58,90	23 31,50	7 9,59	73 100,00

Çizelge 23'te Türkçe çalışmaları için bütün çalışmaların sözle ve yazı ile doğru anlatılmasına önem verilerek becerilerinin artırılması konusuna öğretmen ve yöneticilerin çoğunluğu katılmaktadırlar. Genellikle ilgililerin yüzde 58,90'ı katılmakta, yüzde 31,50'si kararsız, yüzde 9,59'u katılmamaktadır.

Velilerin çoğunluğu kararsızdır.

19. Eğitilebilir Geri Zekâlı Çocuklar Türkçe Programı'yla öğrencilerin gereksinme duydukları bilgileri kendilerinin öğrenmeleri için araştırma yöntemleri öğretilmesi konusuna ilgililerin eğilimleri çizelge 24'te belirtilmiştir.

ÇİZELGE 24

ARAŞTIRMA YÖNTEMLERİNİN ÖĞRETİLMESİ KONUSUNDAKİ EĞİLİMLER

(Frekans ve yüzde)

	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmam	Toplam
Öğretmen	11 44,00	8 32,00	6 24,00	25 100,00
Yönetici	12 52,17	7 30,43	4 17,39	23 100,00
Veli	18 72,00	3 12,00	4 16,00	25 100,00
Toplam	41 56,16	18 24,65	14 19,17	73 100,00

Çizelge 24'te görüldüğü gibi Türkçe programıyla öğrencilerin gereksinme duydukları bilgileri kendilerinin öğrenmeleri için araştırma yöntemlerinin öğretilmesi konusuna, öğretmenlerin yüzde 44'ü, yöneticilerin yüzde 52,17'si, velilerin yüzde 72'si katılmaktadır.

Öğretmenlerin yüzde 32'si, yöneticilerin yüzde 30,43'ü, velilerin yüzde 12'si kararsızdır. Katılmayanların yüzde 24'ü öğretmen, yüzde 17,39'u yönetici, yüzde 16'sı velidir.

Görüşme sonuçlarına göre öğrencilerin durumları şöyledir:

Öğrencilerin: Yüzde 40'ı sözlük kullanmayı bilmektedir. Yüzde 32'si ders kitabı dışında kitap okumamaktadırlar.

Günlük gazetelerden birini okuma olanağı bulanların oranı yüzde 60'tır. Öğrencilerin tümü imlâ kılavuzu kullanmayı bilmemektedir. Öğretmenlerin çoğunun sözlük ve imlâ kılavuzu kullanmayı öğretme üzerinde pek durmadığı düşünülebilir.

20. İlgililerin, Türkçe derslerinde öğretmen, geziler, ziyaretler, müsamereler, iş yerlerini gezi gibi sınıf dışı çalışmalarda doğal konuşma, duygu ve düşüncelerini kısa ve açık olarak anlatmalarını

sağlayacak ortamlar hazırlama konusuna eğilimleri çizelge 25'de görülmektedir.

ÇİZELGE 25

SINIF DIŞI ÇALIŞMALARDA DOĞAL KONUŞMA, DUYGU VE DÜŞÜNCELERİNİ KISA VE AÇIK OLARAK ANLATMALARI İÇİN UYGUN ORTAM SAĞLAMA KONUSUNA EĞİLİMLER
(Frekans ve yüzde)

	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmam	Toplam
Öğretmen	20 80,00	2 8,00	3 12,00	25 100,00
Yönetici	18 78,26	2 8,69	3 13,04	23 100,00
Veli	20 80,00	1 4,00	4 16,00	25 100,00
Toplam	58 79,45	5 6,84	10 13,69	73 100,00

Çizelge 25'de görüldüğü gibi, sınıf dışı çalışmalarda doğal konuşma, duygu ve düşüncelerini kısa ve açık olarak anlatmaları için uygun ortam sağlama konusuna ilgililerin çoğunluğu katılmaktadırlar.

21. İlgililerin, Türkçe derslerinde zaman zaman kaynak kişi yada uzmanlardan yararlanılması konusuna eğilimler çizelge 26'da görülmektedir.

ÇİZELGE 26

TÜRKÇE DERSLERİNDE KAYNAK KİŞİ YA DA UZMANLARDAN
YARARLANILMASI KONUSUNA EĞİLİMLER
(Frekans ve yüzde)

	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmam	Toplam
Öğretmen	11 44,00	4 16,00	10 40,00	25 100,00
Yönetici	12 52,17	6 26,08	5 21,73	23 100,00
Veli	5 20,00	15 60,00	5 20,00	25 100,00
Toplam	28 38,35	25 34,24	20 27,39	73 100,00

Çizelge 26'nın incelenmesinden görüleceği gibi, Türkçe derslerinde zaman zaman kaynak kişi yada uzmanlardan yararlanma konusuna, ilgililerin yüzde 38,35'i katılmaktadır. Yüzde 34,24'ü kararsız, yüzde 27,39'u katılmamaktadırlar.

22. İlgililerin, Türkçe dersinin öğretiminde yeteri kadar kaynak kitap bulunması konusuna eğilimleri çizelge 27'de belirtilmiştir.

Çizelge 27 incelendiğinde görüleceği gibi türkçe dersinin öğretiminde ders kitabı da dahil yeterince kaynak kitap olmadığını öğretmen ve

ÇİZELGE 27

TÜRKÇE DERSİNİN ÖĞRETİMİNDE YETERİNCE
KAYNAK KİTAP BULUNMASI KONUSUNA EĞİLİMLER
(Frekans ve yüzde)

	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmam	Toplam
Öğretmen	5 20,00	6 24,00	14 56,00	25 100,00
Yönetici	8 34,78	6 26,08	9 39,13	23 100,00
Veli	15 60,00	5 20,00	5 20,00	25 100,00
Toplam	28 38,35	17 23,28	28 38,35	73 100,00

yöneticiler belirtmektedirler. Veliler elde edilmiş kitapları yeterli bulmaktadırlar.

23. İlgililerin, Türkçe dersi ve çalışmalarını için ayrılan dersane veya odanın yeterli olması konusuna eğilimleri çizelge 28'de görülmektedir.

Çizelge 28'de görüldüğü gibi, Türkçe dersi ve çalışmalarını için ayrılan dersane ve odayı yeterli bulan öğretmenlerin oranı yüzde 40, yöneticiler yüzde 47,82, veliler yüzde 48 kadardır. Yeterli bulmayan öğretmenlerin oranı yüzde 52, yöneticilerin yüzde 39,13, velilerin yüzde 12 kadardır.

ÇİZELGE 28

TÜRKÇE DERSİ VE ÇALIŞMALARI İÇİN AYRILAN DERSANENİN
YETERLİ OLMASI KONUSUNA EĞİLİMLER
(Frekans ve yüzde)

	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmam	Toplam
Öğretmen	10 40,00	2 8,00	13 52,00	25 100,00
Yönetici	11 47,82	3 13,04	9 39,13	23 100,00
Veli	12 48,00	10 40,00	3 12,00	25 100,00
Toplam	33 45,20	15 20,54	25 34,24	73 100,00

Değerlendirme Konusuna İlişkin Görüşler

24. İlgililerin; ilkokuma ve yazma çalışmalarının değerlendirilmesinde, eğitilebilir geri zekâlı öğrencilerin bedensel, ruhsal ve sosyo-ekonomik seviyelerinin göz önünde bulundurulmasına ilişkin eğilimleri çizelge 29'da görülmektedir.

Çizelge 29 incelendiğinde görüldüğü gibi, ilgililerin yüzde 75,34'ü ilkokuma-yazma çalışmalarının değerlendirilmesinde öğrencilerin bedensel, ruhsal ve sosyo-ekonomik seviyelerinin göz önünde tutulması

konusuna katılmaktadırlar. İlgililerin yüzde 12,32'si kararsız, yüzde 12,32'si katılmamaktadırlar.

ÇİZELGE 29

İLKOKUMA-YAZMA ÇALIŞMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİNDE ÖĞRENCİLERİN BEDENSEL, RUHSAL VE SOSYO-EKONOMİK SEVİYELERİNİN GÖZ ÖNÜNDE TUTULMASI KONUSUNA EĞİLİMLER

(Frekans ve yüzde)

	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmam	Toplam
Öğretmen	16 64,00	5 20,00	4 16,00	25 100,00
Yönetici	18 78,26	2 8,68	3 13,04	23 100,00
Veli	21 84,00	2 8,00	2 8,00	25 100,00
Toplam	55 75,34	9 12,32	9 12,32	73 100,00

İlgililerin çoğunluğu bu görüşe katılmaktadır.

25. İlgililerin, Türkçe derslerinde yazıyı, sınıf seviyelerine uygun bir hızda, doğru ve güzel yazanlarınkinin değerli sayılması konusuna eğilimleri çizelge 30'da görülmektedir.

ÇİZELGE 30

YAZIYI, SINIF SEVİYELERİNE UYGUN BİR HIZDA, DOĞRU
VE GÜZEL YAZANLARINKİNİN DEĞERLİ SAYILMASI
KONUSUNA EĞİLİMLER
(Frekans ve yüzde)

	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmam	Toplam
Öğretmen	13 52,00	6 16,00	8 32,00	25 100,00
Yönetici	13 56,52	7 30,43	3 13,04	23 100,00
Veli	7 28,00	14 56,00	4 16,00	25 100,00
Toplam	33 45,20	25 31,50	15 20,57	73 100,00

Çizelge 30'un incelenmesinden görüleceği gibi; öğretmenlerin yüzde 52'si, yöneticilerin yüzde 56,52'si, velilerin yüzde 28'i Türkçe derslerinde yazıyı sınıf seviyelerine uygun bir hızda, doğru ve güzel yazanlarınkinin değerli sayılması konusuna katılmaktadırlar.

Ankete katılanların yüzde 31,50'si kararsız, yüzde 20,57'si katılmamaktadır.

26. İlgililerin, kelime, düşünce, paragraf açıklamalarının, yanlışları düzeltmelerin okuma sonunda

çocuklara yaptırılması, öğretmenin açıklaması en sonra kısa ve tamamlayıcı nitelikte olması konusuna eğilimler çizelge 31'de görülmektedir.

ÇİZELGE 31

AÇIKLAMALARIN, YANLIŞLARI DÜZELTMELERİN OKUMA SONUNDA ÇOCUKLARA YAPTIRILMASI, ÖĞRETMENİN AÇIKLAMASI EN SONRA KISA VE TAMAMLAYICI NİTELİKTE OLMASI KONUSUNA EĞİLİMLER
(Frekans ve yüzde)

	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmam	Toplam
Öğretmen	15 60,00	5 20,00	5 20,00	25 100,00
Yönetici	13 56,52	5 21,73	5 21,73	23 100,00
Veli	3 12,00	16 64,00	6 24,00	25 100,00
Toplam	31 42,46	26 35,61	16 21,91	73 100,00

Çizelge 31'de görüldüğü gibi, kelime, düşünce, paragraf açıklamaları, düzeltmeler okuma sonunda çocuklara yaptırılmakta, öğretmenin açıklaması en sonra kısa ve tamamlayıcı nitelikte olması konusuna öğretmenlerin yüzde 60'ı, yöneticilerin yüzde 56,52'si, velilerin yüzde 12'si katılmaktadır.

Öğretmenlerin yüzde 20'si, yöneticilerin yüzde 21,73'ü, velilerin yüzde 64'ü kararsızdır. Öğretmenlerin yüzde 20'si, yöneticilerin yüzde 21,73'ü, velilerin yüzde 24'ü katılmamaktadır.

Velilerin yüzde 64'ü kararsız kalırken değerlendirme biçimi hakkında bilgileri olmadığını belirtmişlerdir.

27. İlgililerin, öğrencilerin en az bir defada seviyelerine uygun bir parçayı okuyarak anlamaları sağlanmakta, öğrencilerin her kelimeyi tek tek açıklamaya yerine bütünü kavramasına önem verilmesi konusundaki eğilimleri çizelge 32'de görülmektedir.

ÇİZELGE 32

ÖĞRENCİLERİN SEVİYELERİNE UYGUN BİR PARÇAYI BİR KEZ
OKUYUP ANLAMALARININ SAĞLANMASI, HER KELİMENİN
AÇIKLANMASI YERİNE BÜTÜNÜNÜN KAVRATILMASINA
İLİŞKİN EĞİLİMLER
(Frekans ve yüzde)

	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmam	Toplam
Öğretmen	14 56,00	6 24,00	5 20,00	25 100,00
Yönetici	5 21,73	15 65,21	3 13,04	23 100,00
Veli	7 28,00	14 56,00	4 16,00	25 100,00
Toplam	26 35,61	35 47,94	12 16,43	73 100,00

Çizelge 32'den de anlaşılacağı gibi, öğrencilerin en az bir defada seviyelerine uygun bir parçayı okuyarak anlamalarının sağlanması, öğrencilerin her kelimeyi tek tek açıklama yerine bütünü kavramasına önem verilmesi konusuna öğretmenlerin yüzde 56'sı, yöneticilerin yüzde 21,73'ü, velilerin yüzde 28'i katılmaktadır.

Öğretmenlerin yüzde 24'ü, yöneticilerin yüzde 65,21'i, velilerin yüzde 56'sı kararsızdır.

Katılmayan öğretmenler yüzde 20, yöneticiler yüzde 13,04, veliler yüzde 16 oranındadır.

Öğretmenlerin yüzde 56'sı seviyelerine uygun parçanın bir kez okunmasıyla anlaşılmasına, bütünün kavratılmasına önem verdiklerini fakat öğrencilerin bir kez okudukları parçayı pek anlayamadıklarını belirtmektedirler. Veliler ve yöneticilerin çoğunluğu da öğrencilerin bir defada okuduklarını anlayamayacağı görüşündedirler.

28. İlgililerin bir yazma ödevinin değerlendirilmesinde, öğrencilerin gözlem gücü, düşünme yeteneği, hayalde canlandırma yeteneği, bellek gücü, Türkçe'yi kullanma yeteneği, anlatmada içtenlik, sadelik ve gerçeğe uygunluk, imlâ ve yazı kurallarına uyma gibi noktaların gözönünde tutulması konusundaki eğilimleri çizelge 33'te görülmektedir.

ÇİZELGE 33

YAZMA ÖDEVLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİNDE GÖZ ÖNÜNDE
TUTULACAK ESASLAR KONUSUNDAKİ EĞİLİMLER
(Frekans ve yüzde)

	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmam	Toplam
Öğretmen	17 68,00	6 24,00	2 8,00	25 100,00
Yönetici	17 73,91	5 21,70	1 4,34	23 100,00
Veli	7 28,00	16 64,00	2 8,00	25 100,00
Toplam	41 56,16	27 36,98	5 6,84	73 100,00

Çözelge 33'te görüldüğü gibi bir yazma ödevi değerlendirilirken; öğrencilerin gözlem gücü, düşünme yeteneği, hayalde canlandırma yeteneği, bellek gücü, Türkçeyi kullanma yeteneği, anlatmada içtenlik, sadelik ve gerçeğe uygunluk, imlâ ve yazı kurallarına uyma gibi noktaların gözönünde tutulmasına öğretmenlerin yüzde 68'i yöneticilerin yüzde 73,91'i, velilerin yüzde 28'i katılmaktadır.

İlgililerin yüzde 56,16'sı katılırken, yüzde 36,98'i kararsız, yüzde 6,84'ü katılmamaktadır.

29. İlgililerin, yazma ödevlerinin düzeltilmesinde zaman zaman kendi kendine düzeltme, yakın arkadaşlar veya kümeler içinde düzeltme, sınıfça düzeltme ve öğretmenin düzeltmesi şekillerine başvurulması konusuna eğilimler çizelge 34'te belirtilmiştir.

ÇİZELGE 34

YAZMA ÖDEVLERİNİN DÜZELTİLME ŞEKİLLERİ KONUSUNA EĞİLİMLER (Frekans ve yüzde)

	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmam	Toplam
Öğretmen	21 84,00	3 12,00	1 4,00	25 100,00
Yönetici	18 78,20	3 13,00	2 8,68	23 100,00
Veli	8 32,00	12 48,00	5 20,00	25 100,00
Toplam	47 64,38	18 24,65	8 10,95	73 100,00

Çizelge 34 incelendiğinde görüldüğü gibi, yazma ödevlerinin düzeltilmesinde, zaman zaman kendi kendine düzeltme, sınıfça düzeltme ve öğretmenlerin düzeltmesi şekillerine başvurulması görüşüne öğretmenlerin yüzde 84'ü, yöneticilerin yüzde 78,20'si, velilerin yüzde 32'si katılmaktadır.

İlgililerin yüzde 24,65'i kararsız, yüzde 10,95'i katılmamaktadır.

30. İlgililerin, Türkçe derslerinde tüm çalışmaların her ders değerlendirilmesi konusuna eğilimleri çizelge 35'te görülmektedir.

ÇİZELGE 35

TÜRKÇE DERSLERİNDE TÜM ÇALIŞMALARIN HER DERS
DEĞERLENDİRİLMESİ KONUSUNA EĞİLİMLERİ
(Frekans ve yüzde)

	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmam	Toplam
Öğretmen	21 84,00	3 12,00	1 4,00	25 100,00
Yönetici	14 60,8	5 21,70	4 17,30	23 100,00
Veli	19 76,00	2 8,00	4 16,00	25 100,00
Toplam	54 73,97	10 13,69	9 12,32	73 100,00

Çizelge 35'te görüldüğü gibi öğretmenlerin yüzde 84'ü, yöneticilerin yüzde 60,8'i velilerin yüzde 76'sı Türkçe derslerinde tüm çalışmaların her ders değerlendirilmesi görüşüne katılmaktadır.

İlgililerin yüzde 13,69'u kararsız, yüzde 12,32'si katılmamaktadır.

31. İlgililerin, öğrencilerin Türkçe derslerindeki çalışmalarını değerlendirilirken, kırıcı olmamaya özen gösterme konusundaki eğilimleri çizelge 36'da görülmektedir.

ÇİZELGE 36

ÖĞRENCİLERİN TÜRKÇE DERSLERİNDEKİ ÇALIŞMALARI
DEĞERLENDİRİLİRKEN KIRICI OLMAMAYA ÖZEN
GÖSTERİLMESİ KONUSUNA EĞİLİMLER
(Frekans ve yüzde)

	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmam	Toplam
Öğretmen	17 68,00	5 20,00	3 12,00	25 100,00
Yönetici	21 91,30	1 4,00	1 4,00	23 100,00
Veli	14 56,00	2 8,00	9 36,00	25 100,00
Toplam	52 71,23	8 10,95	13 17,80	73 100,00

Çizelge 36'da görüldüğü gibi, öğrencilerin Türkçe derslerindeki çalışmalarını değerlendirilirken, kırıcı olmamaya özen gösterme konusuna öğretmenlerin

yüzde 68'i, yöneticilerin yüzde 91,33, velilerin yüzde 56'sı katılmaktadır.

İlgililerin yüzde 10,95'i kararsız, yüzde 17,80'i katılmamaktadır.

Açık Uçlu Soruya Verilen Yanıtların Değerlendirilmesi:

Son olarak öğretmen, yönetici ve velilere, görüşlerini açık bir şekilde yansıtabilmeleri için, bir açık uçlu soru sorulmuştur. Bu soru şöyledir: "Eğitilebilir Geri Zekalılar Türkçe Programı ve Öğretimi açısından önemli gördüğünüz diğer konuları kısaca belirtiniz."

Ankete katılan öğretmenlerin bu açık uçlu soruya verdikleri yanıt yüzde 80 oranındadır. Yöneticilerin yüzde 39, velilerin ise yüzde 72 oranındadır.

Açık uçlu soruya verilen yanıtlar benzerliklerine göre gruplandırılmış ve frekanslarına göre yüzdeleri alınarak çizelge haline getirilmiştir.

Açık uçlu soruya verilen yanıtlar çizelge 38'de görüldüğü gibi çoğunlukla sorunları yansıtmaktadır.

İlgililerin çoğunluğu ayrıntılı bir program hazırlanmasını istemektedirler.

Başta öğretmenler olmak üzere ilgililerin çoğunluğu Türkçe ders kitabı ve diğer kaynak kitapların

ÇİZELGE 37

İLGİLİLERİN EĞİTİLEBİLİR GERİ ZEKÂLILARA İLİŞKİN
DİĞER GÖRÜŞLERİ
(Frekans ve yüzde)

	Öğret.	Yöne.	Veli	Toplam
Eğitilebilir Geri Zekâlı Çocuklar için daha ayrıntılı bir Türkçe Programı hazırlanmalıdır.	16 43,24	14 37,83	7 18,91	37 35,57
Türkçe kitabı ve kaynak kitaplar hazırlanmalıdır. Kitaplar iri puntolu, resimlerle pekiştirilmiş, kısa cümleli, küçük okuma parçalarından oluşturulmalıdır. Yaparak-yaşayarak öğrenme ilkesine uygun, dramatizasyon çalışmalarına elverişli olmalıdır. Soruları seviyeye uygun ve kısa olmalıdır.	20 19,04	8 7,6	5 4,76	33 31,73
Aile eğitimi gereklidir	3 2,88	-	-	3 2,88
Türkçe dersindeki seviye grupları ile mihver derslerinin konuları uyum sağlamamaktadır.	1 0,96	-	-	1 0,96
Okuma-yazma öğretiminde 5 yıllık bir süre yetersiz kalmaktadır.	3 2,88	-	-	3 2,88
Eğitilebilir geri zekâlı öğrencilere özelliklerine uygun daha iyi bir ortam hazırlanmalıdır.		1 0,96		1 0,96
Öğrencilere daha fazla ödev verilmelidir.			10 9,52	10 9,61
Öğrencilerin sınıf seviyeleri çok düşük tutulmaktadır.			8 7,69	8 7,69
Seviye gruplarıyla yapılan çalışmalarda çalışma şekilleri daha ayrıntılı açıklanmalıdır.	1 0,96			1 0,96
Eğitilebilir Geri Zekâlı çocukların eğitimlerine ilişkin yöneticilerle toplantılar yapılmalıdır.		1 0,96		1 0,96
Alt özel sınıflarda yalnız Eğitilebilirler yok, öğretilebilirler de olduğundan program çoğu kez uygulanmamaktadır.	6 5,76			6 5,76
Toplam	50 48,07	24 22,85	30 28,57	104 100,00

hazırlanmasını istemektedirler. Uygun bir ders kitabının olmayışı çalışmalarını güçleştirdiğini belirtmektedirler.

Öğretmenler aile eğitimini gerekli görmektedirler. Ayrıca okuma-yazma öğretiminde V. yıllık bir sürenin yetersiz kaldığını, seviye gruplarıyla çalışma şekillerinin programda daha ayrıntılı yer almasını önermişlerdir. Bundan başka, öğrenciler sınıflara yönlendirilirken eğitilebilirler yanında öğretilebilirlerin de verilmemesini, seviye gruplarıyla mihrer derslerinin konularının uyum sağlamadığı belirtilmektedir.

Yöneticiler programın geliştirilmesini, özgün kitaplar hazırlanmasını, öğrencilere iyi bir sınıf ortamının hazırlanmasını, eğitilebilir geri zekâlıların eğitimine ilişkin toplantıların düzenlenmesini istemektedirler.

Veliler, öğrencilerin sınıf seviyelerinin çok düşük tutulduğunu ve daha fazla ev ödevlerinin verilmesini istemektedirler.

BÖLÜM IV

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç

Eğitilebilir Geri Zekâlılar Türkçe Programı'nı değerlendirmeyi amaçlayan bu araştırmanın bulgularına dayanarak aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

1. Ankete katılan öğretmen ve velilerin büyük bir kısmı kadın, yöneticilerin tamamı ise erkektir. Yöneticiler genellikle 42-47 yaşlar arasında olup, öğretmen ve veliler 30-35 yaşları arasındadır. Öğretmenlerin çoğunluğunun kıdemi 6-15 yıl arasında değişirken, yöneticilerin kıdemi genellikle 16 yılın üzerindedir. Burada diğer dikkati çeken bir nokta da velilerin yüzde 40'ının okuma yazma bilmemesi, yüzde 60'ının da ancak ilköğretim mezunu olmasıdır.

2. Ankete katılan ilgililerin çoğunluğu, eğitilebilir geri zekâlı öğrencilerin ilköğretim süresi sonunda, ilköğretilme ve yazmayı öğretildikleri görüşündedirler.

Öğrencilerle yapılan görüşmede de bu görüş doğrulanmıştır.

3. İlgililer genellikle, ilköğretim süresi sonunda öğrencilerin kurallara uygun olarak okuduklarını belirtmektedirler. Buna karşılık öğrencilerle yapılan görüşmede öğrencilerin genellikle kurallara uymadıkları saptanmıştır.

4. İlgililer, eğitilebilir geri zekâlıların ilköğretim süresi sonunda iyi bir dinleyici olabileceklerini belirtmektedirler. Öğrencilerle yapılan görüşmede ise genellikle bu görüş doğrulanmakta ancak, öğrencilerin dinlediklerinden sonuç çıkarmakta güçlük çektikleri anlaşılmaktadır.

5. İlgililer, eğitilebilir geri zekâlıların, ilköğretim süresi sonunda, okuduklarını, gördüklerini, duyduklarını ve düşüncelerini sözlü ve yazılı olarak anlatabileceklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerle yapılan görüşmede de bu sonuca varılmıştır.

6. İlgililer, eğitilebilir geri zekâlıların, ilköğretim süresi sonunda dilbilgisi, yazım(implâ) kural, kavram ve bilgilerini yeterince kazanamadıklarını belirtmişlerdir.

Görüşme sonuçlarına göre ise öğrencilerin çoğunluğunun kelimelerin doğru okunuş ve yazılışlarını, noktanın yerini noktadan sonra büyük harfle başlanacağını bildikleri ve kullandıkları görülmüştür. Ancak kelime türlerini yeterince bilemedikleri anlaşılmıştır.

7. İlgililer, eğitilebilir geri zekâlı öğrencilerin, ilköğretim süresi sonunda genellikle yazıyı kurallarına uygun olarak yazabileceklerini belirtmişlerdir.

Görüşme sonucuna göre de çoğunluğunun yazısı okunaklı ve işlek bulunmuştur.

8. Anket ve görüşme sonuçlarına göre eğitilebilir geri zekâlı öğrencilerin genellikle iletişim kaynaklarından ve araçlarından yararlanmayı bildikleri anlaşılmıştır.

9. İlgililer, Türkçe dersleriyle diğer dersler arasında yeterli bir ilişki kurulduğunu belirtmişlerdir. Türkçe programını amaç ve fonksiyonu yönünden hem okula hem de çevreye yönelik bulmaktadırlar.

10. İlgililer, Türkçe programının içeriğinin, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını karşılamadığını, öğrencileri işe ve hayata hazırlamada yetersiz bulduklarını belirtmişlerdir. Türkçe programının genel içeriğini, öğrencilere iletişimde etkinlik, fizik ve sosyal çevre hakkında anlayış kazandıracak nitelikte bulmamaktadırlar. Türkçe programının içeriğinde yeni bir düzenlemeye gidilebileceği belirtilmiştir.

11. İlgililer, Türkçe derslerinde kelime ve cümlelerin kavramları ile birlikte bir bütün olarak ele

alındığını, konuşma, okuma, yazma, dinleme, anlatma gibi etkinliklerin birbirinin tamamlayıcısı olarak görüldüğünü ve uygulandığını belirtmişlerdir.

12. İlgililer, öğrencilere araştırma yöntemlerinin öğretildiği görüşündedirler. Ancak görüşme sırasında öğrencilerin çoğunluğunun sözlük ve imlâ kılavuzu kullanmayı bilmedikleri anlaşılmıştır. Ayrıca öğrencilerin çoğunluğu, okumayı pek sevmediklerinden ders kitabı dışında yeterince kitap okuyamadıklarını belirtmişlerdir.

13. İlgililerin çoğunluğu sınıf dışı çalışmalarda, doğal konuşma, duygu ve düşüncelerini kısa ve açık olarak anlatmalarını sağlayacak uygun ortamların sağlandığını belirtmişlerdir.

14. Türkçe derslerinde kaynak kişi yada uzmanlardan yeterince yararlanılmamaktadır. Yeterince kaynak kitaplar olmadığı gibi öğrencilerin özelliklerine uygun ders kitabı da bulunmamaktadır.

15. Türkçe dersi için ayrılan dersane veya oda yeterli bulunmamaktadır.

16. İlgililer, ilkokuma ve yazma çalışmalarının değerlendirilmesinde öğrencilerin bedensel, ruhsal ve sosyo-ekonomik seviyelerinin göz önünde bulundurulduğunu belirtmişlerdir.

17. İlgililer eğitilebilir geri zekâlı öğrencilerin seviyelerine uygun bir parçayı bir kez okuyarak anlayamadıklarını, her kelimenin açıklanması yerine bütünün kavratılmasına önem verildiğini, ama öğrencilerin bütünü kavramakta güçlük çektiklerini ifade etmektedirler.

18. Türkçe derslerinde tüm çalışmaların genellikle her ders değerlendirildiği, yapılan çalışmalar değerlendirilirken kırıcı olmamaya özen gösterildiği anlaşılmıştır.

Bunun dışında ilgililerce, okuma ve yazma öğretiminde beş yıllık bir süremi n yetmediği görüşü ileri sürülmektedir. Öğrenciler alt özel sınıflara yönlendirilirken bu sınıflara yalnızca eğitilebilir geri zekâlı öğrencilerin verilmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Aile eğitimi gerekli görülmektedir. İyi bir sınıf ortamı, uygun ders kitabı ve kaynak kitaplar hazırlanması istenmektedir. Öğrencilerin sınıf seviyeleri düşük tutulduğu, eğitilebilir geri zekâlı öğrencilere yanlış öğrenmeye neden olmayacak ev ödevleri verilmesi gerektiği de ayrıca ilgililer tarafından vurgulanmaktadır.

Öneriler

Eğitilebilir Geri Zekâlılar Türkçe Programı, program geliştirme ilkeleri doğrultusunda geliştirilmelidir.

Böylelikle öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına cevap veren ve onları işe ve hayata hazırlayan yeni bir içerik oluşturulmalı, programın geliştirilen amaçlarına paralel yeni yöntem ve teknikler uygulanarak öğrencilerin kurallarına uygun okumasını kavrama ve dinlediğinden sonuç çıkarma yeterliklerinin geliştirilmesi sağlanmalıdır.

Bunun dışında öğretmenlerin bu yeni programa uyumlarının sağlanması ve uygun sınıf ortamlarının hazırlanması gerekir.

EK 1

EĞİTİLEBİLİR GERİ ZEKÂLILAR TÜRKÇE PROGRAMININ
DEĞERLENDİRİLMESİNE İLİŞKİN ANKET FORMU

Sayın, İlgili

Bu anket formu, "Eğitilebilir Geri Zekâlılar İlkokul Türkçe Programı'nın Değerlendirilmesi" konulu araştırma için gerekli verileri toplamak amacıyla hazırlanmıştır.

Ankete eğitilebilir geri zekâlılar Türkçe Programı'nın amaçlar, içerik, öğretim etkinlikleri ile değerlendirilmesine ilişkin sorular bulunmaktadır. Bu sorulara vereceğiniz yanıtlar yoluyla söz konusu program değerlendirilecektir.

Vereceğiniz yanıtlar sadece araştırma amacıyla kullanılacaktır.

Ankette yer alan soruların karşısında, "Katılıyorum, Kararsızım, Katılmam" şeklinde seçenekler vardır. Bu ifadelerden hangisi sizin için uygunsa o ifade altındaki parantezin içine (X) çarpı işareti koyarak görüşünüzü belirtiniz.

Katkılarınıza şimdiden teşekkür ederim.

Fatma Dereli

EK 1-devam

Kişisel Bilgiler

(Veli)

1. Cinsiyetiniz

() 1. Kadın () 2. Erkek

2. Yaşınız

() 1. 18-24 () 4. 36-41 () 7. 54-59
() 2. 25-29 () 5. 42-47 () 8. 60-70
() 3. 30-35 () 6. 48-53 () 9. 71 ve yukarı

3. Mesleğiniz "Belirtiniz"

.....

4. En son mezun olduğunuz okul "Belirtiniz"

.....

5. Sahip olduğunuz çocuk sayısı.

() 1. Bir () 3. Üç () 5. Beş
() 2. İki () 4. Dört () 6. Altı

6. Çocuklarınızdan özürlü olanların sayısı

() 1. Bir () 3. Üç () 5. Beş
() 2. İki () 4. Dört () 6. Altı

EK 1-devam

Kişisel Bilgiler
(Yönetici ve öğretmenler için)

1. Cinsiyetiniz

() 1. Kadın () 2. Erkek

2. Yaşınız

() 1. 18-24 () 4. 36-41 () 7. 54-59
() 2. 25-29 () 5. 42-47 () 8. 60-70
() 3. 30-35 () 6. 48-53 () 9. 71 ve yukarı

3. Görevli olduğunuz okulun adı "Belirtiniz"

.....

4. Kıdeminiz

() 1. 5 yıl ve daha az () 3. 16-24 yıl
() 2. 6-15 yıl () 4. 25 ve daha fazla yıl

5. Statünüz

() 1. Öğretmen () 2. Yönetici

EK 1-devam

Programın Amaç ve Fonksiyonları

	Katılılım	Kararsızlım	Katılmam
1. Eğitilebilir Geri Zekâlı(EGZ) öğrenciler, ilköğretim süresinin sonunda ilkokuma ve yazmayı öğrenir.	()	()	()
2. EGZ öğrenciler, ilköğretim süresinin sonunda kurallara uygun olarak okur.	()	()	()
3. EGZ öğrenciler, ilköğretim süresinin sonunda iyi bir dinleyici olabilirler	()	()	()
4. EGZ öğrenciler, ilköğretim süresinin sonunda okuduklarını, gördüklerini, duyduklarını ve düşüncelerini sözlü ve yazılı olarak anlatabilirler.	()	()	()
5. Türkçe Programı'nı tamamlayan EGZ öğrenciler, dilbilgisi ve yazım(ımlâ) kural, kavram ve bilgilerini kazanabilirler.	()	()	()
6. EGZ öğrenciler, ilköğretim süresinin sonunda yazıyı kurallarına uygun olarak yazabilirler.	()	()	()
7. EGZ öğrenciler, ilköğretim süresinin sonunda, iletişim kaynaklarından ve araçlarından yararlanabilir.	()	()	()

EK 1-devam

	Katılırlım	Kararsızım	Katılmam
8. EGZ Türkçe Programı'nda Türkçe programının amaçları açık bir şekilde belirlenmiştir.	()	()	()
9. Türkçe dersleriyle diğer dersler arasında yeterli bir ilişki vardır.	()	()	()
10. EGZ'lar Türkçe Programı fonksiyonu yönünden hem okula hem çevreye yöneliktir.	()	()	()

Programın İçeriği ve Öğretim Etkinlikleri

11. Eğitimi-öğretimi yapılan Türkçe Programı'nın içeriğinde(muhteva) yeni bir düzenlemeye gitmek gerekmektedir.	()	()	()
12. Eğitimi-öğretimi yapılan Türkçe Programı'nın içeriği öğrenciyi işe ve hayata hazırlamaktadır.	()	()	()
13. Eğitimi-öğretimi yapılan Türkçe Programı'nın içeriği, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını karşılamada yeterlidir.	()	()	()

EK 1-devam

Katılıyorum

Kararsızım

Katılmam

14. EGZ Türkçe Programı'nın genel içeriği, öğrencilere iletişimde etkinlik, fizik ve sosyal çevre hakkında anlayış kazandıracak niteliktedir. () () ()
15. Türkçe Programı'nın içeriği, anlatım yönünden, öğrenci tarafından algılanabilecek düzeydedir. () () ()
16. Türkçe derslerinde, kelime ve cümleler kavramları ile birlikte bir bütün olarak ele alınmaktadır. () () ()
17. Konuşma, dinleme, okuma, yazma, anlatma gibi etkinliklerin birbirinin tamamlayıcısı olarak görülmekte ve uygulanmaktadır. () () ()
18. Türkçe çalışmaları için I. devrede özellikle Hayat Bilgisinden, II. devrede tüm derslerden yararlanılarak, bütün çalışmaların sözlü ve yazılı ile doğru anlatılmasına önem verilerek becerileri artırılmaktadır. () () ()

EK 1-devam

	Katılılım	Kararsızım	Katılmam
19. EGZ'lar Türkçe Programı'yla öğrencilerin gereksinme duydukları bilgileri kendilerinin öğrenmeleri için araştırma yöntemleri öğretilmektedir.	()	()	()
20. Türkçe derslerinde öğretmen; geziler, ziyaretler, müsamereler, iş yerlerine gezi gibi sınıf dışı çalışmalarda doğal konuşmalarını, duygu ve düşüncelerini kısa ve açık olarak anlatmalarını sağlayacak ortamlar hazırlar.	()	()	()
21. Türkçe derslerinde zaman zaman kaynak kişi ya da uzmanlardan yararlanılmaktadır.	()	()	()
22. Türkçe derslerinin öğretiminde yeteri kadar kaynak kitap vardır.	()	()	()
23. Türkçe dersi ve çalışmaları için ayrılan dersane veya oda yeterlidir.	()	()	()

EK 1-devam

Katılılım

Kararsızım

Katılmam

Değerlendirme

24. İlkokuma ve yazma çalışmalarının değerlendirilmesinde, EGZ öğrencilerin bedensel, ruhsal ve sosyo-ekonomik seviyeleri göz önünde bulundurulmaktadır. () () ()
25. Türkçe derslerinde yazıyı, sınıf seviyelerine uygun bir hızda, doğru ve güzel yazanlarıki değerli sayılmaktadır. () () ()
26. Kelime, düşünce, paragraf açıklamaları, yanlışları düzeltmeler okuma sonunda çocuklara yaptırılmakta, öğretmenin açıklaması en sonra kısa ve tamamlayıcı nitelikte olmaktadır. () () ()
27. Öğrencilerin en az bir defada seviyelerine uygun bir parçayı okuyarak anlamaları sağlanmakta öğrencilerin, her kelimeyi tek tek açıklama yerine bütünü kavramasına önem verilmektedir. () () ()

EK 1-devam

Katılılım

Kararsızlım

Katılmam

28. Bir yazma ödevinin değerlendirilmesinde, öğrencilerin gözlem gücü, düşünme yeteneği, hayalde canlandırma yeteneği, anlatmada içtenlik, sadelik ve gerçeğe uygunluk, imlâ ve yazı kurallarına uyma gibi noktalar göz önünde tutulmaktadır. () () ()
29. Yazma ödevlerinin düzeltilmesinde zaman zaman kendi kendine düzeltme, yakın arkadaşlar veya kümeler içinde düzeltme, sınıfca düzeltme ve öğretmenin düzeltmesi şekillerine başvurulmaktadır. () () ()
30. Türkçe derslerinde tüm çalışmalar her ders değerlendirilmektedir. () () ()
31. Öğrencilerin Türkçe derslerindeki çalışmaları değerlendirilirken, kırıcı olmamaya özen gösterilmektedir. () () ()
32. EGZ'lar Türkçe Programı ve öğretimi açısından önemli gördüğünüz konuları kısaca belirtiniz.

.....

.....

EK-2

EĞİTİLEBİLİR GERİ ZEKÂLILAR TÜRKÇE
PROGRAMININ DEĞERLENDİRİLMESİNE İLİŞKİN
GÖRÜŞME FORMU

(Alt özel 5. sınıf öğrencileri için)

Cinsiyeti:

() Kız () Erkek

Yaşı:

Okulu:

Görüşme süresi:

Görüşme Tarihi:

1. Okuma parçası verilip okutma.
 - a. Okumayı öğrenmiş mi?
 - b. Kurallara uygun okuyor mu?
 - c. Okuduğunu mantıksal bir yol izleyerek anlatabiliyor mu?
 - d. Dakikada kaç kelime okuyor(Okuma hızı).
2. Şiir okutma.
 - a. Okuma türlerini birbirinden ayırdedebiliyor mu?

EK 2-devam

3. Eskişehir dışında başka bir ilde veya köy, kasabada akrabalarınız var mı? Arkadaşın, tanıdığın kimseler de olabilir(Gerekirse örnek verilecek). Sizin bir düşününüz olsa, ya da evden birisi hasta olsa, uzaktaki akraba veya arkadaşına nasıl haber verirdin?
 - a. İletişim kaynaklarından ve araçlarından yararlanmayı biliyor mu?
 - b. Amaca uygun bir araç seçebiliyor mu?
4. Radyo ve TV'de izlediğin bir program var mı? Varsa aklında kalanları anlatır mısın?
 - a. İletişim kaynaklarını izlemek için istekli mi?
 - b. İyi bir dinleyici mi?
- 5.1. Ders kitabı dışında nasıl kitaplar okursun. Hangilerinden yararlanırsın? Okuduğun kitapların ismini söyler misin? Gazete okuyor musun? Hangisini?
- 5.2. Okuduğun ya da anlamını bilmediğin bir sözcükle karşılaştın ne yapardın?
- 5.3. Bir kelimenin nasıl yazıldığını bilmiyorsak, doğrusunu nereden öğrenebiliriz?
 - a. Sözlükten, imlâ kılavuzundan yararlanmayı biliyor mu?
 - b. Araştırmayı, kaynaklardan yararlanmayı biliyor mu?

EK 2-devam

- 6.1. Aşağıdaki cümlede ad olan sözcük hangisi?
Ayşe tahtaya yazı yazıyor.
- 6.2. Balonun nasıl olduğunu hangi sözcük belirtiyor?
Ben kırmızı balon aldım.
- 6.3. Bir iş, bir oluş bir hareket bildiren sözcük hangisi?
Bahçede arkadaşlarımızla çok güzel oynadık.
- a. Sözcük türlerini biliyor mu?
7. "Evimiz" veya "okulumuz" konularından birini seçip, onunla ilgili bildiklerini, duygu ve düşüncelerini yaz.
- a. Duygu ve düşüncelerini yazılı olarak ifade edebiliyor mu?
- b. Noktalama işaretlerini kullanabilmiş mi?(Nokta, virgül, soru işareti)
- c. Yazısı okunaklı ve işlek mi?

KAYNAKÇA

Binbaşıoğlu, Cavit. Özel Öğretim Yöntemleri, Ankara:

Kadioğlu Matbaası, 1981.

Çağlar, Doğan. Geri Zekâlı Çocuklar ve Eğitimleri.

Ankara: Kadioğlu Matbaası, 1979.

Eren, Hasan ve Hamza Zülfikar. Türk Dili II. Ankara:

Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi.

Ertepek, Süleyman. "Eğitilebilir Geri Zekâlı Çocukların

Alt Özel Sınıflara Seçimlerinde İzlenen Yöntem ve

Bu Sınıfları Bitiren Çocukların Durumlarının Sap-

tanması", Ankara: A.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi,

10, 1-2, 1978.

Ertürk, Selâhattin. Eğitimde Program Geliştirme.

Ankara: Meteksan Limited Şirketi, 1979.

Göğüş, Beşir. İlkokullarda Türkçe Öğretimi Kılavuzu,

İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1968.

Kantemir, Enise. Yazılı ve Sözlü Anlatım. Ankara: A.Ü.

Eğitim Bilimleri Fakültesi, 1981.

Karasar, Niyazi. Araştırmalarda Rapor Hazırlama Yöntemi.

Kavramlar, İlkeler, Teknikler. Akara: 1979.

----- . Bilimsel Araştırma Yöntemi. Kavramlar, İlkeler, Teknikler. Ankara: 1982.

Kavcar, Cahit ve Ferhan Oğuzkan. Türkçe Öğretimi, Özel Öğretim Yöntemleri. Ankara; Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi, 1987.

Milli Eğitim Bakanlığı. Eğitilebilir Geri Zekâlı Çocuklar İçin İlkokul Programı. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1976.

----- . Temel Eğitim Programı. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1982.

----- . Temel Eğitim Programı: 1. Türkçe Eğitimi, 2. Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1982.

----- . İlkokul Programı. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1977.

Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı. Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar Kanunu. Ankara: Milli Eğitim Basımevi, 1977.

Oğuzkan, A. Ferhan. Eğitim Terimleri Sözlüğü. Ankara: Türk Dil Kurumu, 1981.